

308771

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

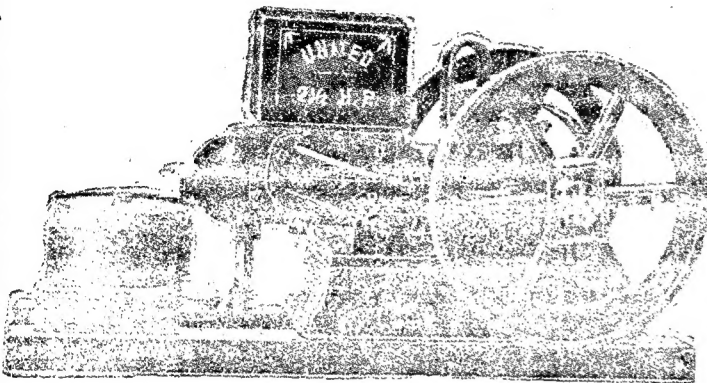
VOL. 3,
సంపుటము. 3.

చెన్న పట్టణము 1916 నం. జూన్ నెల 27 వ తేది మంగళవారము
న క నా మ స వ త్తి ర శ్చే వ్య మా స బ హు శ వ్యా ద శి ౧౨.

NO 74

సంచిక ౭౪

యునైటెడ్ మెట్రోలు యింజనులు, పంపులు

ఇదిగత కన్నుడును మనము కనియూ
వినియూ యెరుగఁజుకంటియూ సాధారణ
మాగా నీరుతోడుకొనుటకు ఉపయోగింప
బడుచున్న యేతెనులు మోటారు వగైరా
లన్నిటికంటెను మలభముగా పనిచేయ
బడుననియు అతిస్వల్పధరలకు దొరకు
ననియు అయిన యీవిన్న యింజనులు,
పంపులు క్యవసాయ వాడైన, తిరితర చిన్న
మిషనులను స్వల్పం త్రె మా గా స్థాపించి
లాభములను పొంద గోరువారికి వాడ
పాలిటి భాగ్యదేవతలవలె నుపకారిని.

ఇవిచిన్న పిండియంత్రములను, నూనెయంత్రములను, పత్తియంత్రములను, ధాన్యపు యంత్రములను, సోదా
పాటకు మిషనులను, అచ్చయంత్రములను నడుపుటకు అతి యుపయోగకరముయినవి.
ఇవి కిరణవాయుమీద అతిస్వల్పకరముగా పనిచేయుచున్నవి. యెటువంటివాని చేతనయినను నడుపబడును.
109 వలయువారలకు ఈకింది చిరుగామాగల సోల్ ఏజెంట్లుకు వ్రాసి యాజుతులను తెలిసికొనగలరు.
డి. యల్. శాస్త్రి అండ్ కో, 20, సి. సెకండు లైను చిచ్, మదరాసు.
వ్రాించి: తెజవాది.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల

విద్యాప్రవృత్తి

ఇది

క్రియత కట్టమించి కామలింగారెడ్డి
గారిచే వ్రాయఁబడినది

వెల 0.4-0

[పోస్టేజి ప్రత్యేకము]

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
7 తంబుపెట్టివీధి, మదరాసు.

భూత, ప్రేత, విశాచ, పిడ నివారణి.

ఓం

బాలగ్రహ, అకాల మృత్యు సంహారిణి.

వెల రూ. 1-4-0.

దేవదత్త విభూతి

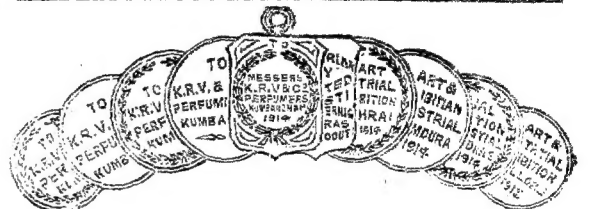
తపోలాభములు ప్రత్యేకము.

పరమపావనంబగు నీ విభూతి హంత్రీ యుక్తముగా నొక ఈశ్వరోపాసకునిచే నుపహర్యబడిన దశకుట
సాధారణముగా చంటి బిడ్డలను, నూలికా గృహములను, మనో దుర్బలులను శ్రీ పురుషాచార్యుల ఆపహించి
పిడిచు గృహశాధలను నివారణజేసి సాభాగ్యవంతులగు వానర్యులతో జనుబీదయై, బంధవిమోచన, కలహ
కాంతి, సర్వగృహ కాంతి మొదలగు మనోవాంఛలను సిద్ధిపరచి, ఈశ్వర భక్తియందు అనురాగ వంతులగున,
విద్యార్థులను భారతీయ పుత్రులుగను జేయగలుగును. ఇట్టి ఆభయ ప్రాప్తికరమైనట్టి యీ, సర్వ ఆస్థా కాంతి
వాదనియు నగు నీ దివ్య విభూతిని విశేషలండకు ఉపయోగించి సమాశ్రితు కృతచే అభీష్ట సిద్ధి గాంతును.
దీనికి సంకేతము లేదు. ఇందుకు బ్రతిఫలముగా మహాజహలు భక్తితో నిచ్చు దీప్యమును ఈశ్వరార్పితముగా
బీద వారాహులు సంరక్షణపగాను వినియోగించబడును.

ఇదిగాక ఈ మహాదేవాశ్రమమున ఎట్టి ప్రతిఫలములు కొరకయే యోగశక్తిచే
వ్యాధులు నివారణ జేయబడును.

473 చిరునామా:— మహాదేవాశ్రమము, శికింద్రాబాదు.

13-6-16 Devar's Divine Healing Elysium, Secundrabad, DECCAN.

అతిపుష్కలమునకు తగిన కళాతాన వివరణి యేది!

మన చందనాది తయిలము

ఈతైలమును వారమునకు రెండు రెడలలు ప్రాతః
కాలములో వాచుకొని స్నానముచేసినయెడల పిల్లనీరు పిరియ,
కన్నయంటులు, కఫాలవృష్టం, పిండికలనొప్పి, తలనొప్పిగలుగు
వెంట్రుకలు రాలుట, శమనమవుతున్నది. తీక్షణమైన బుద్ధి
కలుగును. క్రయము తప్పా 1-కి రూ 2-0-0

ఇదిగాక మానద్య నువానన కక్కపొడియు నువానా
మున్ను, శిబ్బితును, నుగంధ స్నానపొడి, జేతాంగనా
చందనవృదన, అరగజా, కేసరివృదన, పుడుకు, జన్యాది,
అంబుడి, మొదలైన వస్తువులు దొరకును. క్యాటలాగు
సినవారె వ్రాసినవలెను. కే. ఆర్. వి. అండు కో,
455 నువానన వ్యాపారము, కుంభకోణము.

K. R. V. & Co. PERFUMERS, KUMBAKONAM.

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జి మొదలగు వానికి వేరెత్తినది.

పురుగులలోని భేదమునుబట్టి తామరలోను 2, 3 భేదములుగలవు.
రాజారాణి గుర్తుగల తామరతైలము పూతినాశకములగు చాల
మంచి మందులతో తయారుచేయబడి ప్రఖ్యాతి గాంచినది. అనేక
యేండ్ల నుండియున్న తామర నాలుగైదుసారులు రాచినతోడనే
పోయినదని వేలమంది మాకు వ్రాసి యున్నారు.
కావున తామర, తీట, ఏనుగు గజ్జి మొదలగునవి గలవారందరు
ఈతైలమును ఒకసారివాడి చూడగోరెదము. వెల 0-4-0.
దీనినిరాచిన మంటయండదు. చర్మమునలుపెక్కదు. పుండుకుడదు.
అమృతాంజనం డిపో 7 తంబుపెట్టివీధి జుర్రుటపును, మదరాసు.

శారదాంబ

స్త్రీధర్మభోధిని యనునాటకం

శ్రీనివాసరామనాచార్య వ్రాసినది.

సంఘమురాచార సంస్కరణమునకు
మార్గమందు జాకుబడినది. అందఱును
జదివి. తీరవలయును.

వెల 0-4-0 మాత్రమే.
పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

చిరునామా:—
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
7, తంబుపెట్టివీధి, మదరాసు.

దాక్షిణ్యము.

(ఒక కథ)

క. ఉపకారికి నుభవకారము

విలసిల్లెను కాదునేడు; విలసింపంగ

నవకారికి నుభవకారము

నెడమెప్పుక నేయివాడు నేర్పరి నుమతి.

శ్రీరామచంద్రగుప్త మొట్ట మొదట కడ వీధికిలుం బయనకు సంబంధించిన వాడు. ఆతనితండ్రి యాంధ్రదేశమున నొక పట్టణమున చిన్న యొగడి పెట్టుకొని చిల్లర పరకులమున కొని జీవించు నేయుచుండెడి వాడు. ఆతని పేరు వెంకయ్య పెట్టి. ఆతని పేరు వీధి పేరునందే తాడెవిరికాలమున కాళిదాసు గదపెను. కానీ కవులు కలకాలము పీటపెట్టుకొని యొక నో టనే గూరుచుండువా; తామకమును పుట్టిన లగ్న మెట్టిదో కాని యానాటి నుండియు నాతనిదేద్ర మిండుకంత కడలిట్లు గదపెను. ఆకొలది వర్తకమునందే యిండుకంత లాభము కాన్పించె. కావున కొమారుడ డెంకయ్యదేవదా డయిన తోడనే యాతడే బాలునిక పాతకాలకంపెను. ఆ తడవాలన తరగతియందు తీర్చుడగు నప్పటికి వెంకయ్యకు నేటిలా కొద్దిగ పెక్కు మొలగడొచ్చెను. ఆతని స్నేహితుల ప్రోత్సాహమునై వెంకయ్య తనకమరుని యాస్తుతవిద్య నభ్యసించె. తనెను. శ్రీరామాయణ (ఇది ప్రారంభదశయందా తని పేరు.) నవజాతగాఢ లెలిచేటటు కలవాడగుటచేత (అతి తక్కువమున దప్పక బరతులయందు తీర్చుడగుచు నచిరకాల ముననే కట్టబరతులందు తీర్చుడాయెను. వెంకయ్యయారని నెందఱో రాజకీయో ద్యోగమున కేర్పించెను. కాని శ్రీరామాయణ రాజకీయోద్యోగములకు స్వాతంత్ర్యము నున్నయని యొ నాత్మవిశ్వాసమునాత్మగౌరవము నశించుననియు నెంచిన వాడు కావున బరదేశములకేగివాటికవిషయముల నానుగ నభ్యసించి వాటికమున కభివృద్ధి నేయునెంచి తిండి యనవతి కడనే విదేశములకేగి వ్యాపారమునంగల సకలసామర్థ్యముల నానుగ గ్రహించి స్వదేశమునకు మరలివచ్చి స్వంతముగా వ్యాపారము నారంభించెను. అందు నానాటి కభివృద్ధి నెంచి యప్పుడు గొప్పయొడ వ్యాపారము నేరుచున్నాడు. ఇప్పు డాతని వ్యాపారము నామల్యము నెంచెను. అతయకాక శ్రీరామచంద్ర గుప్త విద్యాధికారిగనుటచేతను గౌరవమునంద గుటచేతను రావకార్యములయందు నయమిండ్లై లెద్యుమయం బులను బాలింపగించెను. ఆంధ్రదేశాధీశుని నున్నకంఠం నాత్మగౌరవ యాతని నాభ్యాసచర కర్మముల నగ్గిగమ్యుండ మొనెను.

II

ఒక మహాకవి చెప్పినట్లు వృద్ధులును రక్కసులును. దానిపాదముల గోడముడిచిన బిల్లి పాదములకన్న మెత్తనివి. శ్రీరామచంద్రగుప్త యాంధ్రదేశమున వెంకయ్యపెట్టకదని నండుటకు పీటకలదో యంతటికదని నందెను. ఆంధ్రదేశమున నిచ్చి దానినెప్పు గౌరవమెక్కరికిలేదు. కావునతక్కిన రాజ కీయోద్యోగులకందటికేరి యెడ నిండుకంత ద్వేష భావముజని చెను. అది నానాటి కభివృద్ధి నెంచెను. ఎప్పుడు సమయము చిక్కునాయెప్పుడెని గడ్డుముల పాల్సేయదమాయని యో చిరమయందె.

దోష మేలేని జీవనము నేయుట మానవ ప్రయత్నమునకు ఋత్యువుకదా! ఎంతటి ధీమతులైన నేనాటికైన తక్కు రాజమానముగా. ఒకవర్సాయ మొకరావకార్యమునై శ్రీ రామచంద్ర గుప్త కర్నూటదేశమున కంబలడెను. అందాతం డిండుకంత యాలస్యమునెసిన కారణమున నాంధ్రదేశాధీశున కు వెంకయ్యకు రూప్యముల నన్నము సంధించెను. ఆతని డెంకయ్య యాభ్యాసములకు గొందరు రాజకీయోద్యోగు లాతని దోషమును గౌరంతట కొండెతలుగఁజేసి దాకిం దగిన యా ధ్యాయములగల్పించి దుర్బోధనల నేను దద్దిచారాధికారియై శ్రీరామచంద్రగుప్త తీర్తి కనియించుచున్న వాడే కావున భూపాలుల మున్నెండునెంచి రామకు గలిగినవృత్తంత యొ శ్రీరామచంద్ర గుప్తముచ్చి యాంధ్రదేశమును విడిచి పెట్టి చుట్టుముక్క దేశములకేగి కాపురముండనసేయుటకు దీక్షా చెప్పెను. ఇట్లొకరక తీర్పు చెప్పటదో దనివిషందక యాతడా డిప్పు చెప్పువాడు శ్రీరామచంద్ర గుప్త ను విచారణస్థానము నకు పిలిపించి యిట్లు పలికెను. "వలగోత్ర గౌరవముల నెఱుంగక మిటేమే లముగ నచ్చి న యె శ్వర్యము చే గొన్న లు న్ను గాంక కర్తం చిని పెట్టి కర్తకుల వని పదవిని నీ గౌరవము నెఱుంగక రాజకీయ కా

ర్యములయందు దక్షత వహించుటచే నీకట్టి శిక్ష కలిగినది. ఇంక నీ పెట్టి దళముండి యిట్టి దళమనబ్బితివో యిట్టి దళముండే నీ మిగత జీవితకాలమును గడవలయును. ఆంధ్రదేశమునందును పెట్టితీతని నీ ప్రాణములు నీ దేహమును నానీసవర నమ్ము. ఇంక నైవ గుల గౌరవముల నెట్టిగి (పర ద్రంపుము." ఇట్టి యకారణ నిందా వాక్యములుకాతనికిగలిగిన దుఃఖము చెప్పి కక్యముకాదు గాని యా దుఃఖమునెల్ల మృదయంబుననే యదామకొని "యాతని గర్వావహరణ మొసరించు మార్గము భగవంతుడు నాకు దయచేయక పోవునాయని తలంచుచు నెడలిపాయెను. తాను వ్యాపారములన సంపాదించిన ధనంత యు రాజగారికి పెట్టించుటకు సరిపోయెను. అఖండైశ్వర్య సంపన్నుడుగనందే శ్రీ రామచంద్ర గుప్త యిప్పుడు పేద లలాచితమైపోయెను. ఆ దినమే యాతడు ధనమునంతయు పెట్టించి కళింగ దేశమునకు వెడలిపోయెను.

III

విజయనగరము కళింగ దేశములోని గొప్ప పట్టణములలో నొకటి. శ్రీరామచంద్ర గుప్త వర్తకపు సరకుల గొనుచున్న వర్తకు లీ పట్టణమున ననేకులు గలరు. ఆతని కీ పట్టణమున గొంత ప్రెక్షయొకటినున్నందున నాతడ డాంధ్ర దేశమును విడిచిన వెంటనే యచ్చటికేగి తనకు గలిగిన దురదృష్ట దశను వారల కెఱింగించెను. వారా విషయమును వినినవెంటనే కడు నాతనినంది యాతని కీయకలసిన ధనమునంతయు నిచ్చివేసిరి. ఆ ధనముతో నాతడు చురల చిన్న వర్తకము నారంభించెను. ఆ వర్తకము నానాటికి కృద్ధియయి కొలది సంకల్పరచులలో చు రల పూర్వస్థితికి వచ్చెను. అప్పుడతనిని వెఱుచువా రెవ్వర గలర?

ఒక సమయమున వాటికకార్యములనై నుక్కల కేశ మనమన్న నొక పట్టణమున కారెడు పోవలసి వచ్చెను. శ్రీ రామచంద్రగుప్తచుట్టకు పెట్టి తనకార్యముల నెట్టి మగింపు కొని యొక పింఛిడిపోవుచుండ నొక పెద్ద మేడకడ నుండు జేడ్ల ప్రాణముకల యొకవడొకడు దీన కదంచుతో నీళ్లు తోడుచుండెను. నడుమనడుమ నీళ్లు తోడ లేక యొప్పురని యూరక నిలుచు చుండెను. ఇట్టిదీనభావమున నన్న యొ యొకవడి మొగమును చాచింతనే శ్రీ రామచంద్రగుప్తకు బూర్వవిషయ మెద్దియో స్మరణమనబ్బి విద్రుమాశ్వర్యము లొక్కటై నెవగొని వడినడి నాతనికిడతేగి యాంధ్రమున నాతని హెచ్చరింపు బూర్వ పరిచరణకు భావ చెంబడి సంకేత యాతనికి పోయిన ప్రాణములు వచ్చియై యాతడెడి గిర్రక్షుల కన్నిటికీ దగును తరనులిచ్చెను. ఆ యొకవడి దీనమున కృతాంతమును వినినప్పుడు శ్రీరామచంద్ర కమితకును దుఃఖము కలిగెను గాని యేకారణముననో గాని యప్పుడే యాతని మొగమున గొన్ని సంతోష మూచకములు గాన్పించెను.

తెలిసికొనలసిన విషయముల నన్నింటిని తెలిసికొని మారుమూటక శ్రీరామచంద్రగుప్త వెడలిపోయెను. అయిత టు కట్టినిటికే చెప్పినవా రెవ్వరోయని విచారించెను. అతట్టణ మున నొక పెద్ద వర్తకుడు ఈ ముఠకుడు దుస్సహవాసము కారణమున నానాదేశముల విచ్చలవిడియగుచు నిచ్చటకునబ్బి యొకగొప్ప నేరముచేసినందున పాలకులు నానింబట్టికొని నేను రూప్యములు జరిమానావిధించి యా మొత్తముగట్టికవారి కా యొకవడి నానిన గాజే మునుచు యాజ్ఞాపించి. మై పెట్టిన వర్తకుల డావైకముచెల్లించి యాతని దినబాసనగాఢ జేసికొని ను ఈవిషయము తెలిసికొని శ్రీ రామచంద్రగుప్త యాదర్శ తుని దర్శించెను. ఆ యొకవడి నేలకుకడైన విడుదల చేయవల యని ప్రతిజ్ఞించెను. కాని యాదర్శకుడు తాను రాజ కీయధికారిగనుక పెట్టించిన వేయిరూపాయల నిచ్చినవో విడుదలచేసినదని చెప్పెను. ఎటులైన నాతని విడుదలచేతఁ దలంచి యొక్క వాడు కావున నా వేయిరూప్యములఁ దత్తు లమే చెల్లించి విడుదలపట్రియనునైకొని బయలుదేరినె.

విడుదల పట్రియం జూచినప్పు డాయొకవడిగనుక గలిగిన యాశ్చర్యమునకు సంతోషమునకు మేరలేదు. కాని యా దయార్థి పూర్వముఁ దగు మహనీయుఁ డెవ్వడైనదియో నెఱుంగఁడయ్యెను. తా నెవ్వడెనదియో నెఱుంగకయే నాత డా యొకవడి వెంటపెట్టుకొని విజయనగరమునకే యచ్చట నాత నికి సకలసామర్యములగావించి పదివరము అందుగాని యాతని తలిదండ్రుల కొకయు త్రరము వ్యాపియిచ్చి యాతని స్వగర మున కనినెను.

IV

కొలదిదినములలో నాతడు తనపురమునకే తరిదం ద్రుల దర్శించెను. అనేకదినములగ దమొదలపాసి పోయిన కుమారుని గాంచి వాకు పరమానంద భరితులయిరి. కుమారుడు

శ్రీరామ చంద్రగుప్త యొకసంగిబాలుకు దండ్రీ కొకఁడను. ఆతడెట్లు చదివెను. కులగోత్ర గౌరవముల నెఱుంగక మిడిమేలముగవచ్చిన యైశ్వర్యముచే గన్న మిన్న గానక కర్తించిన వెట్టిగర్వ దోష ద్వివిజ్ఞానము. మిథమారుడు దుస్సహవాసము కారణమున నానినరచునకుతోనై ము కష్టముల బడుచుండ నాతని కొరకు వేయిరూప్యముల పెట్టించి యాతనివిడిపించి తమయొద్ద కనిపి నాకుస్వదేశవియోగదండము నెఱుగు విధించిన నాడు న్యాపస్తానంబుననే బలికిన కలకాల పెట్టించుకొని కృతా ర్థుడనైతిగదా యని సంతోషింపచున్నాడు.

శ్రీరామ చంద్రగుప్త.

యువకుడెవ్వడెనదియో మాచతురత లెట్టి కలిగియే యున్నాడు. ఆవ్యామూఢివతి తానా శ్రీరామచంద్రగుప్త విధించిన దాదనకై వశ్యాత్మకమునకై రాజకీయధికారులతో దగుమూటలాడి యాదండము రద్దుపంది శ్రీరామచంద్రగుప్త నురల దమపట్టణమునకు విలిపించెను. శ్రీరామచంద్రగుప్త తన మిగత జీవితకాలము నాంధ్రదేశమున గడపి తుడ కాంధ్రదేశ మననే దేహము చాలించెను.

దాక్షిణ్య మన నిట్లేకదా యొండవలయును. మైరంపాటి హనుమంత రావు.

ప్రకటన

మహారాజశ్రీ విశాఖపట్నం డి॥ కోర్టులో యిన్నాల్వెస్సి పీటిషను నెం $\frac{1}{13}$ బాబూ చంద్రశేఖర దళాయగాగు యిన్నాల్వెంటు నాలు 1-కి రు 3600-00 ల మొత్తం రాబడిన్ని వేమ్మలూ ల్యాండుశేస్తు పోగా సుమారు రు 3600-0-0 లు నికరం రాబడిన్ని గల యిన్నాల్వెంటు తాలూకు వీరవిల్లి తాలూకా అర్జాపురం, గరిణికం, పెదపాచల, అప్పలమ్మపాలెం, కుముం దానుపేట, పులఖండం పోస్టులోలు, దిడ్డి, కానాడ, మాడుగుల గ్రామముల ను, గొలుగొండ తాలూకా కొత్తపట్నం గ్రామంలోను యేజిన్సి జయపురం గ్రామములోను ఉన్న మొఖానా భూములు వగైరాలు ఇండ్లు 1916 వ సం॥ రం జూలై 17 వ తేదీని మహారాజశ్రీ విశాఖపట్నం డి॥ కోర్టువారి యెదుట పగలు 11 గంటలకు యేలం వేయించ బడును. కావలసిన యితర భోగట్టాలు దీనివరుగాఁకి వ్రాసి తెలిపికోవచ్చును. చోడవరం } మండ సుబ్బారావు, 25-6-16 } రిసీవరు. 485-27-6-16

ది. రాయల్ మేజిక్ కంపెనీలో నుండు. ప్రకుంచమునందు పేరు మోగి మేజిషిక, హిప్పాటిస్టు, ఇల్యూషనిస్టు ఆకు రే మహనీయులు ద్వీపాంతరదేశములకు వెళ్లుచు మార్గమధ్యముల హిందూ దేశమునందు కొన్ని కొన్ని ప్రదర్శనముల చే నావుదురు.

విన్నవము. ము॥రా॥శ్రీ. వితము. శీతారామయ్య నాయుడుగారు మా ఆంధ్రపత్రిక వత్తుమున ప్రతినిధిగా విశాఖపట్టణ మండలమున సం చారము చేయుచున్నారు గాన వారిని ఆద రించి పత్రికకు తగు ప్రోత్సాహము చేయ, నా మండలవాసులు ప్రార్థితులు. మేనేజరు ఆంధ్రపత్రిక.

నూజవీడు ట్రస్టు కేసు

జాయంటు మేజిస్ట్రేటు యెదుట విచారణ.

(మా పోక్టీవ్ విలేఖరు వద్దనుండి)

బెజవాడ జూరు 28:—నూజవీడు మైన్స్ ట్రస్టుకు, బెజవాడ బీడీ సక్రమమున కీర్తిశేషులయిన రాజారంగయ్య అప్పారావు బహద్రుగారి మరణశాసనముల ననుసరించి ట్రస్టీగా నుండి ట్రస్టు తాలూకు డెబ్బదివేల రూపాయలను ఒకటికంటె పెక్కున పర్యావరణము తమ స్వలాభముకై యుద్దేశముతో వినియోగించుకొనినవి మాడపాటి వేంకటేశ్వరాచార్యుగారి మీద తీసికొని రాబడిన అభియోగము నిన్న తిరిగి విచారణకు వచ్చినది.

ప్రజాతాత్పర అయ్యగు గారు తమ క్రాను కరీక్షలో నిలువ చెప్పిరి.— నేను 1905లో 1906 లోనో ఈసంక్రమము నున్నా ఇనప్పెక్కుగ నుండినది. తరువాత నూజవీడు నున్నాను గూర్చి నాకు తెలియదు. నా సాక్ష్యములో చెప్పిన దంతయు ప్రతి ఇనప్పెక్కుగ తెలియదు. వారికి తెలియని సంగతి ఏమియు లేదు. నేను పోయినసారి సాక్ష్య మిచ్చుటకు వచ్చినపుడు గూర్చి ఇనప్పెక్కుగ వేంకట్రామయ్యగారిని చూడలేదు. ఆయన సాక్ష్యమును వినినది ఆయనకు బదులుగా నన్ను ఎందులకు సాక్షిగా వేసికొనినానో నాకు తెలియదు కాని నేనెప్పుడు అసిస్టెంటు డైరెక్టరుగను డిప్యూటీ డైరెక్టరుగను పనిచేసి యున్నందువలన బిల్డింగు గాంటు దరఖాస్తులో మంజూర చేయబడు గురించి నాకు తెలియనిది కాబోలు నన్ను సాక్షిగా వేసికొని యుండవచ్చును. ఆయనోగ్రహణము నేను చేసి యుండినను నాకు తెలిసి సంగతులు ఏటి ఇనప్పెక్కుగకు తెలియదు. గాంటులు మంజూరుచేయటకై ఇప్పుడు ఏ నిబంధనలు అయినానున్నవియు నేను చెప్పజాలను.

జ. నరసింహుగారిని కాగ్రెసు కరీక్ష చేయగా వారిట్లు తెలియజేసెను.—

ట్రస్టు లెక్కలను నేను క్రమముగా ఆడిటు చేయలేదు. క్రమముగా ఆడిటు చేయుట యనగా నగదు విత్తాలలో వాచర్లను ఆడరాకు నది నామట, ఆకర్మాలో ఆపవద్దవును తయారుచేయుటకు లెక్కలలోను యితర లెక్కలలోను సరి చేయుట, ఇంకను లెక్కలు వ్రాసినవారి వద్దనుండి సమాధానములను తీసికొనుట. ఈ పోకారముగా నేను ఆడిటు చేయలేదు. జమాఖర్చు బాలితాను తయారుచేయుట ఆడిటుకు పనికిరాదు. తయారు చేయబడిన జమాఖర్చు బాలితాను ఆడిటు చేయుట మాత్రమే ఆడిటుకు పనికిరాదు. కొరవల్లుకు తప్ప జమాఖర్చు బాలితాను తయారుచేయుట ఆడిటుకు జరుగుతు లేదు. కేసులో జమాఖర్చు బాలితాను నేను తయారుచేయలేదు. లెక్కలలో దొంగతనములు పట్టుటకై జమాఖర్చు బాలితా యవధిరచి నాకుతోచదు.

ఆడిటు చేయుటకు జమాఖర్చు బాలితా ఉపయోగకరముగా నుండునని కొద్దువారికిని క్రమము సాక్షి సమాధానము చెప్పెను.

ఆడిటుకు నియమించుచు 24-11-15 తేదీని కొద్దువారు యచ్చిన యంత్రపును నేను చూడలేదు. ఆ ఉత్త్రపు విషయమై ఫిర్యాది నాతో చెప్పినాడు. ఉత్త్రపునకును ఫిర్యాది నాకుమాడలేదు. లెక్కలను క్రమముగా ఆడిటు చేయవద్దని ఫిర్యాది నాతో చెప్పినాడు. కొంతకట్టుకు కొద్దువారి ఉత్త్రపు ప్రకారం నేను పనిచేసినాను. నేను క్రమముగా లెక్కలను ఆడిటు చేయలేదు. క్రమముగా ఆడిటు చేయవద్దని ఫిర్యాది చెప్పటంలో నన్ను తప్పువారిని పెట్టలేదు. లెక్కలను ఆడిటు చేయుటకై గవర్న మెంటు ఆడిటుకు గాని లేక చాలా కాలమునుండి పనిచేయుచున్న ఆడిటుకు కాని ఏ గాంటు చేయవలసినది ముద్దాయిగనుక కొద్దువారికి మనిషి చేయబడినపుడు నేను యున్నాను. ముద్దాయి తాలూకు ఆడిటుకు ఎదుట నేను లెక్కలను ఆడిటు చేయ నయినది ముద్దాయి కొరవల్లు నాకు జ్ఞాపకములేదు. లెక్కలలోని లోపములను కనుగొనటకై నాకు ఫిర్యాది డెబ్బిచ్చుచున్నాడనియు నేను న్యాయముగ ఆడిటు చేయవలయు కొద్దువారికి ముద్దాయి న్యాయవాది మనిషిచేసింది నాకు జ్ఞాపకమున్నది. ఉదయమున నేనును సాయంకాలమున ముద్దాయి తాలూకు ఆడిటుకును లెక్కలను ఆడిటు చేయవచ్చునని ఫిర్యాది న్యాయవాది ఆసోషియేట్ గారు కొద్దువారికి చెప్పటం నాకు జ్ఞాపకమున్నది. ముద్దాయి తాలూకు ఆడిటుకు నేను ఎన్నడు మాడలేదు. ఒకసారి ఆయనను నేను కొద్దువారి మాడినాను. ఆయన నేను

భగవానుశర్మ గారు. నేను ట్రస్టు లెక్కలను పరిశీలించినాను. క్రమముగా ఆడిటు చేయవలసినదని ఫిర్యాది అడిగి యుండిన యెడల యట్లే నేను చేసినందును. నేను ఏమి చేయవలసి యుండునని ఫిర్యాది అడిగినాను. నాకు లోబల ప్రకారం డబ్బు ఇచ్చెదను. నేను లోబల నూరు రూపాయలు ఆడిగినాను. ఫిర్యాది నాకు లోబల నూరుకు ఎనుబది రూపాయలు వంతు యిచ్చుచున్నాడు. ఒకసారి 1200లు మరొకసారి 480లు ఫిర్యాది నాకు యిచ్చినాడు.

ట్రస్టు తాలూకు జమకట్టుబడిన పద్దులు ఏదైన కరువునా వా? యుక్తమైనగా క్రమము ఏమియ్యవలెనో సాక్షి సమాధానము చెప్పెను.

జమాఖర్చు బాలితాను తయారుచేయుటకు గాను క్రమమున ఆడిటు చేసినవిట్లు జమకట్టుబడిన పద్దులను కనుగొన గలము. జమకట్టుబడిన పద్దు ఏదైన కరువునని నేను చెప్పజాలను. కొద్దువారు చెప్పిన విషయములను గూర్చి కనుగొనుచున్నాను. ట్రస్టు లెక్కలలో జమకట్టుబడిన సాక్షు ఉన్నదా? ఆ సాక్షుకు ముద్దాయి ఏదైన తన స్వలాభముకు వినియోగించుకొన్నదా? యుచున్నాను అను కొద్దువారు కనుగొనుచున్నాను. పినిలో నెదిమయములను గురించి నేనీమి కనుగొనలేదు. బోర్డువారి ఉత్త్రపు నకలును నేనుమాడక పోవుటయే దీనికంతకును కారణము. ట్రస్టు లెక్కలను సావధానముగ చూడుమనియు ఫిర్యాది అడుగలేదు. కొన్ని విషయములకు కనుగొనుమని ఫిర్యాది నాతో చెప్పినాడు. నాకేమి సందేహములు కలిగి యెత్తుకు నేను ఫిర్యాది కరీక్ష నడిగి సందేహము తీర్చుకొంటిని. కొన్ని విషయములను గూర్చియే లెక్కలను పరిశీలించవలసినదని ఫిర్యాది నాతో చెప్పినాడు. కొద్దువారి ఉత్త్రపుకు పూర్వమునను విడుదలకు నాతో ఫిర్యాది చెప్పినాడు. ట్రస్టు లెక్కలలో జమకట్టుబడిన పద్దు ఏదైన ఉన్నదేమో కనుగొనుమని ఫిర్యాది నాతో చెప్పియు జ్ఞాపకము లేదు. ముద్దాయి చేతికిచ్చిన ట్రస్టు సాక్షును ఏమిచేసెనో కనుగొనుమని ఫిర్యాది నాతో చెప్పినాడు. రిపోర్టు నేనే వ్రాసినాను. దాని నెదిరకు నాకు చెప్పలేదు. వాపోర్టులో ఉన్న Vicissitudes అనేమాటకు Changes అని యర్థము.

క్రమము:—ఆమాటలో నున్న అక్షరముల చెప్పకు? జ.—Vicissitudes

ఈమాటకు ఉపయోగించుమని చెప్పిన వారెవరో నాకు జ్ఞాపకము లేదు. నేను లెక్కలో గట్టివాడను గాని ఆంగ్ల భాషలో గట్టివాడను గాను. నేను మెట్రిక్యులేషను కరీక్ష యిచ్చినాను. రిపోర్టు మా సాయ దాను నేనే వ్రాసినాను. రిపోర్టు వైపు కొట్టించుటకై ఫిర్యాదికి యిచ్చినాను. అప్పుడు నేను ఉపయోగించిన మాటకు బదులుగా నామాటకు ఉపయోగించిరి. నేను మొదట వ్రాసిన మాట జ్ఞాపకములేదు. ఆమాట చేయుమని ఫిర్యాది నాతో చెప్పినాడు. అసలు మా సాయదా వాడెదలేదు. వైపుకు యిచ్చిన తరువాత తిరిగి నాచేతికి అది రాలేదు. అది ట్రైబ్యునల్ కు ఫిర్యాదికిచ్చిన బహుళ: ఉండవచ్చును.

విశ్లేష:—Fluctuations అనేమాటలో యున్న అక్షరములను చెప్పెను.

జవాబు:—Fluctuations ఈమాటకు నాకుమని నాతో నేనొకరు చెప్పలేదు. నేనే దానిని వాడితిని.

నేను చాలాలోబల క్రిందను పాతకాల వద్దతి నాను. నేను వెంటనే మాటలలోను అక్షరములకు చెప్పలేను. నేను లెక్కలను పరిశీలించినప్పుడు ముద్దాయితో కాని ముద్దాయి తాలూకును నమస్థలతో గాని ఉత్త్రపుకుత్త్రములు జరుగలేదు. ముద్దాయితో నేను గాని నాతో ముద్దాయి గాని మాట్లాడలేదు. నేను లెక్కలను పరిశీలించినప్పుడు ముద్దాయిగనుక ఆయన నాకర్థవలన కాని సంభాషణగని సమాధానము గాని అడుగలేదు. లెక్కలను ఆడిటు చేసినప్పుడు లెక్కలు వ్రాసినవారివద్ద సమాధానము పుచ్చుకొనుట ప్రవారమై యున్నది. నేను ట్రస్టు గుమస్తా పోసాదరావుగారి సమాధానము ఆడిగినాను. ఈ యజమాని ఉత్త్రపులేదని చెప్పి మూడు పర్యావరణములు పోసాదరావుగారు చెప్పినందు వారికి యిచ్చుముత్యము అని నేను అనుకొంటిని. సమాధానముకు ఇచ్చుటకు పోసాదరావు గారు ఇచ్చుటకులేదని నేను కొద్దువారికిగాని ఫిర్యాది పక్షిటుగాని చెప్పలేదు. మరికొన్ని లోపములు కానలసి యున్నవని నేను కొద్దువారికి తెలియజేయుకొని యుంటిని. కొన్ని విషయములకు గూర్చి తప్పులను కనుగొనవలసినదని ఫిర్యాది నన్ను కొరవలెనను నేను తలెత్తి లెక్కలను తిరిగి చూచి క్రమమున ఆడిటు చేయవలెనపుడు నీ సంగతిని కొద్దువారికి తెలియపరచియుండలేదు. నాక్ష్యములో చెప్పిన దంత

యు క్రమమున ఆడిటుకు గూర్చి యెప్పుడు నున్నది. ఇట్లు లెక్కలలో తప్పులను కనుగొనుటకు ఇయ్యే ప్రధమ పర్యావరణము. ఈ విధముగా నేనొకరు ఆడిటు చేయలేను ఫిర్యాది నాతో చెప్పిన ప్రకారం నేను మరిగా పనిచేసి నాను. చిత్తాలలోనున్న నిలువలు బ్యాంకులలోనున్న నిలువలు బ్యాంకులలో తీసికొన్న అప్పులు, కలిపినసాక్షు ఆయా తేదీలకు ముద్దాయిగద్ద నిలువలను సాక్షుకు నేను మదింపు చేసి నాను. మదింపు ప్రకారం ముద్దాయిగద్ద లక్షరూపాయలు 3-8-15 తేదీ యుండవు. 15-1-18 తేదీ ముద్దాయిగద్ద లెక్కలనుబట్టి రూ 2898-0-2 ఉన్నట్లు కనుపించుచున్నది. ముద్దాయిగద్ద సామాన్యముగా రూ 1000 లు కంటె ఎన్నడును నిలువయుండదని చెప్పినది నిజమే. లెక్కలనుబట్టి ముద్దాయి గద్ద 16-1-18 తేదీ రూ 40 వేలు ఉండవు. అయితే ఆలోజాన 40 వేలు బ్యాంకులో ఫిర్యాదు దివాడట్లు కింద ఉంచినాడు. 40 వేలు ట్రస్టు సాక్షులేదు. ఆలోజాన నే ట్రస్టు తాలూకు 18 వేలు బ్యాంకులో వేయబడింది. ముద్దాయిగద్ద 16-1-18 తేదీకి తరువాత చాలా లోబలకు 40 వేలు వచ్చినవి. 16-1-18 తేదీ ముద్దాయి బ్యాంకులో వేసికొన్న 40 వేలలో ట్రస్టు తాలూకు సాక్షు ఏమి చేరలేదని నేను జిక్కుకొన్నాను. 40 వేలు నిజముగా బ్యాంకులో వేయబడినవి. అది అబద్ధము కాదు. నామదింపు ప్రకారము ముద్దాయిగద్ద 40 వేలు యుండవు. 4-10-11 తేదీ బ్యాంకులో నానువేల రూపాయలు ముద్దాయి వేసి నాడు. బ్యాంకులో వేయటకై చిత్తాలనువలలో గాని బ్యాంకునిలువలలో గాని సాక్షుకు తీసికొలేదు. అది ట్రస్టు సాక్షు కాదు.

చిత్తాల క్రానే వారికి ముద్దాయి కొంతసాక్షు ఇచ్చును. ఆ సాక్షు చిత్తాల జమ కట్టుబడును. అందులోనుండి సాక్షు ఖర్చు చేయబడును. చిత్తాలలో ప్రతి లోబల నిలువలు తేల్చబడును. ఆ సాక్షు ఖర్చు అయినంత సాక్షు తిరిగి కొంత సాక్షు నిచ్చును. ఈ ప్రకారము చిత్తాల ప్రాయబడినవి. చిత్తాలలో ముద్దాయిలను జమకట్టుబడిన సాక్షు ముద్దాయి ఎక్కడినుండి తెచ్చునది తెలియదు. ముద్దాయిగద్ద ట్రస్టు వాయలు ఉండవది ఏ లెక్క ప్రకారము చెప్పినను ఆ లెక్క ప్రకారమే మల్లిఖార్జునరావు గారికి 54 వేలు అప్పు ఇచ్చి యుండ వలదని చెప్పినాను.

8-8-11 తేదీ ముద్దాయి సీతారామస్వామి పంతులు గారివద్ద బ్యాంకులోనుండి తనకురాలికి 55 వేల రూపాయలు తీసికొన్నాడు ముద్దాయి స్వంత లెక్కలకు వాగ్రత గా పరిశీలించినాడు గాని ఈపద్దు ఎక్కడను కనుపించలేదు. నన్ను సాక్షి క్రానుపరీక్ష పూర్తి కాలేదు.

నేను తిరిగి క్రానుపరీక్ష ప్రారంభమై సాక్షి యిట్లు తెలియజేసెను.

20-9-12 తేదీ ముద్దాయి బ్యాంకుకు వేయరూపాయలు వంపినాడు. ఆ సాక్షు ఎక్కడనుండి వచ్చినది నేను చెప్పజాలను. అది ట్రస్టు సాక్షు కాదు. అది చిత్తాలలోని నిలువకాదు. బ్యాంకులో అప్పుకాదు.

నేను Consolidated statement అని పిలువబడే లెక్కలను పరిశీలించలేదు. దానిని చూడ మాది నాను. నేను దానిని చూచినానని ఫిర్యాదితో చెప్పలేదు. ఇది కావలెనని కొరలేదు. ఇది కావలెనని ఫిర్యాదితో చెప్పిన జ్ఞాపకములేదు. లెక్కల పరిశీలన నయమునకు ఈ లెక్కల తయారుచేసినట్లు ముద్దాయి గుమస్తా నాతో చెప్పినాడు. ఇది ఉన్నదని ప్రసాదరావుగారు చెప్పిన తరువాత నేను ఇది కావలెనని అడిగినాను. ఈ లెక్కలకు నకలును కొద్దువారు నాకు ఇచ్చులేదు.

దీనికి నకలును ఫిర్యాది నాకు యిచ్చినాడు.

(కొద్దువారికి) కొద్దువారు నాకు చూపించిన లోపములను మాత్రమే నేను పరిశీలించితిని గాని వ్రాసేటటు నకళ్లకు కాకు. Consolidated account యొక్క నకళ్లకు చూచితినినని నేను స్పష్టముగా రిపోర్టులో వ్రాయలేదు.

అసలు (Consolidated account) చూచి వారని నేను చెప్పలేదు. నా రిపోర్టు అయినది కేరాలలో ఉన్న ప్రకారం నేను ఈ లెక్కల పరిశీలించినాను. కొద్దువారు నేను వ్రాసేటటు నకళ్లతో తీసికొనిరాకు. ఏ లెక్కల పరిశీలు నకలును చూచినట్లు నేను రిపోర్టులో వ్రాయలేదు. నేను రిపోర్టు వ్రాయుటకు ప్రారంభము ఈ లెక్కలను కొద్దువారు నాకు ఫిర్యాది పక్షి మాపించినట్లు జ్ఞాపకము. లెక్కలను నేను పరిశీలించలేదని చెప్పినమాట సరియైనది. (సాక్షి చాలాసేపు అనుమానించి) నేనే లెక్కలను పరిశీలించినాను.

సాక్షిని ఇక కాగ్రెసు పరీక్ష చేయవలసిన జరుగులేదని కొద్దువారు విచించు గానితో చెప్పిరి.

తాను రిపోర్టు నేమను చేయవలె అ సోపానము గాను చెప్పిరి. కేసుకు ముందు వెంటనే తేదీకి వచ్చి యాదాదాని విచారణలో వాదనలనాడుములు జరుగును. నూరే తేదీకి వచ్చి లోలో నేను పూర్తియగు ననుకొనుచున్నాను.

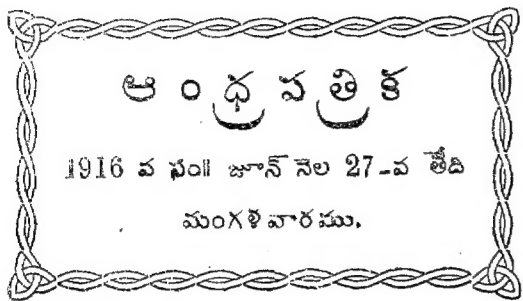
నా కామట్టి తీరముగనుండి దుర్గర చురుకుచే యుద్ధ
ర్యరసానమును ద్విరలా దేబ్బుట జర్యుల కత్యైర్యకమ
యన్నది. అందుచే జర్యులు వెర్లును మట్టికి తలనెట్టి
జయము కలుగునను యాశే యే సేవై జర్యుల లికుకొని
యండిలో ఆసే ఇదిరలాశే దగ్గమైవది. అచ్చులచ్చుల
ందరు వైనిటలు మిగిలి యండిరి. ఈ సైన్యమున కొత్త
గారిల జేర్చి బలపరుగల సామర్థ్యత జర్యులయ లేదు.
నాసానరతులను, గణాధిపులులను అవి సువివలను జర్యులు
జేర్చు యుద్ధమున గోలు పోయిరి. గత నాలుగు మాసముల
యుద్ధమున కదియే ముఖ్యముల పర్యరసానము. శత్రువుల
సైన్యజేష్ఠుల అతి శిష్యులుగ కలిగింది ఇతికరమ వేది
యండి ఇప్పుడు యుద్ధములకు రమ్మకారు దెగుట ఎంతయు
సైవనీయము. ఈ సమయము నివ్వనా బుద్ధి బలమును
రసానాశ జేయించుచుంది. ఇదిగాక జర్యుల నాశయ్యును,
ర అతి శిష్యులుగ తగ్గిపోవు చున్నది.

సభాపత్యము: "అంతర్జ్వలనాగ్ని సూత్రం" సభా సాహిత్యము.
నుమారు 800 మంది వ్యవసాయకరించి.

విషయానుక్రమణిక.

వాణిజ్యము, ఒక చిత్రీకరణ	2
మాజీను ఓర్పుకేసు	3
వృత్తాంతశిఖర	4
తక్కిన స్వరూప దర్శన	5
ప్రధానాంశము	
ఆంగ్లసీమలో ఆందోళన	6
మద్యము ప్రభుత్వము—కూలీల విముక్తి	7
విద్యోగ మహాసంక్రాంతి	
విద్యోగ తంత్రీచారము	8-9
దేశీయ తంత్రీచారము	10
ఇంగ్లీషు తెలిగ్రాములు	11-12

ఆంగ్లసీమలో ఆందోళన.

మనకు స్వపరిపాలన కలుగవలయుననియెడల మన పరిపాలక వర్గమునకు జేసిన ఆంగ్లేయులకు ప్రాందవ ప్రభుత్వము బాగుగా పూర్ణముగా తెలియుట యావశ్యకమను సిద్ధాంతము దేశీయమహాసభ పుట్టిన నాటినుండియును అంగీకృతమయినది. నాడు 1886-వ సంవత్సర ప్రాంతమున దేశీయ మహాసభను సీదేశములోని అధికార వర్గమువారు చినుమానముతో జూడ నారంభించి నప్పుడు హ్యూము ప్రభుత్వము ఆంగ్లసీమలోని స్వతంత్ర ప్రజలకు సంగతి సందర్భములను తెలియకరచుట యవసరమని అచ్చట నాందోళనకు మార్గములను వెదకు నారైరి. ఆ యాందోళ నారంభమును గట్టిపెంచు నభిప్రాయము ననే ఇండియా పత్రిక మొదలు పెట్టబడెను. ఈ పత్రికను మన మిత్రులు బహుకాలముగా నడుపుకొని వచ్చుచున్నారు. ప్రాందవభూమి విషయమే తెలియనియప్పుడు మిత్రులెందరో యుండురని తలంచుటకు వీలులేదు. మన యాందోళనను వినుటకు ఆంగ్లప్రజ పత్రికను గొని చదువునని ఎవరు చూచుటయు భ్రమయే. అందుచేత నిజముగా మన మొరలు ఫలవంతములు కావలసి యుండిన యెడల మనమే ద్రవ్యము పెట్టుటకే పెట్టి ఆ పత్రికను ప్రబలోపకరణము వోచచ్చి యుండవలయును. అట్లొనర్చుటకు ప్రయత్నములు జరుగక పోలేదు. ఆంగ్లభూమిలో మనకా కాలమున నేర్పడిన హ్యూము, కాటన్, కెయిన్, వెడ్డరుబరను మున్నుగాగల మిత్రులు దేశీయమహాసభోపసంఘముగా కొంతకాలము 'ఇండియా' పత్రికను నడిపిరి. అందులకైన వ్యయములకు సేవసంఘము వారి వ్యయములకని కొంతకాలమును ప్రత్యేకము ఇండియా పత్రికకని కొంతకాలమును మనదేశీయ మహాసభవారు ద్రవ్యసహాయమును చేయుటకు తీర్మానించినట్లు మాత్రము అయినదన దేశీయ మహాసభా సమావేశము నుండి తీర్మానము లగుపించుచున్నవి. ఆంగ్లభూమి ప్రాందవ భూములలో రెండును వ్యయమునకు గాను దేశీయమహాసభ యొదవ సమావేశమున

రు 45,000 లు మంజూరుచేసి తరువాతి సమావేశమున నాంగ్లోపసంఘము వ్యయములకు గానే రు 40,000 మంజూరుచేసెను. 9 వ సమావేశమునకు వచ్చునప్పటికి రు 60,000 లు మంజూరైనవి. ఈసంఖ్య 14వ సమావేశము వరకును కానవచ్చుచున్నది. పిదప తగ్గనారంభించి 16 వ సమావేశమున 30 వేలకు దిగి కడునేడవ సమావేశమున వేరుకద్దరియే తలపెట్టబడియెను. ప్రాందవభూమిలో 4000 క్షత్రికలు పంచిపెట్టబడునట్లును చందా 8 దేశీయ రూపాయల వంతున వసూలుచేయవలసి నట్లును నెక నిర్ణయమొనర్పబడెను. దేశీయమహాసభా ప్రతినిధులు ప్రత్యేకము 10 రూపాయల ప్రవేశరసుము ఎక్కువగా బ్రిటీషుపసంఘపు వ్యయముల కియ్యవలసిట్లు నియమిత మయ్యెను. 4000 చందాదారులను చేర్చు పూచీ వివిధ పరగణాలలోని కమిటీల మీద నిడబడెను. బంగాళమునకు 1500 ప్రతులు, మద్రాసునకు 700, ఉత్తరకశ్మీరు పరగణాలకు 200, అయోధ్యకు 50, పంజాబుకు 100, బీరారు షాధ్యపరగణాలకు 450, బొంబయికి వెయ్యి ఇండియా పత్రికలు నిర్ణయించిరి. మన పరగణాయందు పూచీ యుపసంఘమున గా॥ శ్రీనివాసరావు, విజయరావువాచాస్లు, రైరు నంబియాను, జి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారలు ఏర్పరుచబడిరి. ఈ తీర్మానము సంవత్సరము తరువాత సంవత్సరము చేయ బడుచునే వచ్చెను గాని ఫలమెక్కువ కలిగినట్లు కానరాదు. మరల 20-వ దేశీయ మహాసభవారు రు 10,500 లు బ్రిటీషుపసంఘము నిమిత్తము మంజూరుచేయుట కానవచ్చుచున్నది. తరువాత సీ సహాయమును బహుస్వల్పముగానే చేసినది. ఈ రీతిగా ఆంగ్లభూమిలోని యాంక్షోశనకు మనవారలు కొంత ప్రయత్నించి నను క్రమక్రమముగా తక్కువ ప్రాముఖ్యము ఇచ్చుచు వచ్చిరనుట స్పష్టము. ఆంగ్లభూమిలోని మన మిత్రులు కూడ కార్యమున దుమికి మనకై పనిచేయుగలవారును కూడ తగ్గిపోయిరి. అందుచేతనే వెడ్డర్బరను మహాశయుడు కలుమారు మనలను హెచ్చరించి హెచ్చరించి తుదకేక శక్తి మాత్రమై యింతదనుక పాటుపడవలసినవాడైనాడు. ఇటీవలి వరకును దేశీయ మహాసభవారికి కార్యపరత్వము వట్టుపడమిచే నెవ్వరును నీ పగిది బ్రిటీషుపసంఘపు పని కొరవడి పోవుటకు గల కారణములను విచుర్చించి సమైక్యమార్గముల ననుసరించి దానికి ప్రోత్సాహము కలుగ జేయుటకు ప్రయత్నించిన వారుగారు. ఎప్పుడో యొకప్పుడే నల్వూరో ప్రతినిధులను ఏ మాసము దినములో పంపుటయు బ్రిటీషుపసంఘములవారికి వందనముల తీర్మాన మొకటి యందజేయుటయు మనము చేయుచు వచ్చుచుండిన మహాకార్యము. ఇది చాలదని వెడ్డరుబరను మహాశయుడు చెప్పినదట్లుండగా మనవారును నెరింగియే యుండిరి. అయిన మన రాజకీయ నాయకుల నాయకత్వము జీవితములో నుపాఖ్యాన మాత్రముగా నుండుటచేత నడుము గట్టి అదే పనిగా నిలిచిననా రొక్కరును లేక పోయినారు. ఒక్క గోకలే మహాశయు డుండిన నెంత పని కాగలదు. ఆతడే కార్యమునకని నిలువగలడు. ఆతని మార్గమున తన్నీరునై పనిచేయు వారు లేకపోయినందున గదా నేటికింకను ప్రాం

దవభూమి యనిన నిట్టిది యను మాట ఆంగ్ల ప్రజకు తెలియక యున్నది. ఇచ్చట అధికారములు వహించి గండు మీరి తమ కనుకూలముగ సర్వమును చిత్రించి వర్ణించు సామాన్యాంగ్లో ప్రాందపుల కథయే ఆంగ్లప్రజకు ప్రాందవ భూమి కథయైనది. నిజము చెప్పువారు మన పక్షము తెలియ జేయువారు మన గౌరవమును పెంచువారు ఆంగ్లో ప్రాందపులలో లేకపోలేదు. మన మనాగ రకులమని మూఢాచార పరాయణులమని స్వపరిపాలన నేయుగమునను నెరుంగమని విచారితాభ్యాసముల వారమని నిమేష నిమేషమును సంభాషణములలో ఉపన్యాసములలో పత్రికలలో గ్రంథములలో నిరూపకముగా తెలియజేయు అధికారవర్గపు ప్రైవోపీయనులలోను వ్యాపారవర్గపు ప్రైవోపీయనులలోను వీరు సముద్రములో వైచిన చక్కెర కణములవలె ఫలము కలుగజేయ లేని వారగుచున్నారు. అందుచేతనే మన ప్రయత్నము ప్రబలతముగా లేక పోయినందున మన ముక్తిదూరమున నుండవలసి వచ్చియున్నది. ఆహారమును ప్రాస్వ మొనర్చికొను శక్తి మన యుండే కలదు. దీనిని విజృంభించుకొనజాలక ఇంతకాలమును మోసపోయి నారము. నాడు హ్యూము వలెనేడు ఆసిబీసెంటమ్మ మరల మనలను ప్రభోధించినది. ఆంగ్లభూమికి జీవరాజ దాసునుబంపినది. అచ్చట సంఘ మేర్పరచినది. ముద్రణాయంత్రము కలకొల్పినది. మిత్రులను సంపాదించినది. కరపత్రములు పంచిపెట్టించుట కేర్పాటు లొనర్చినది. మొదటి కరపత్రము ప్రకటితమైనది. టైముపత్రిక యుప్పుడే దానిపై తీక్షణమిచ్చి వ్రాయుటయు జరిగినది. స్వపరిపాలనోపసంఘమునకు కార్యదర్శి మేజరుగ్రేహము పోలుగారు. ఈతడు స్థానిక సైన్యముల శిక్షించు నధికారి. లూసుప్రాంతమున మహాయుద్ధమున సైన్యముల నడిపి పేరందినవాడు. ఇట్టివాడు కార్యదర్శిగవనిచేయుదుండగా టైముపత్రిక మనల నెట్లాడినను మన స్థితికి సామ్యముగల అయిర్లాండులో స్వపరిపాలన కుదుర్చవలసినదని వ్రాయుచుండగా నీ యాందోళన ఫలవంతము కాదని యనుకొనజాలము. ఈతరుణమున మనము చేయదగిన పనిగలదు. మన దేశీయ మహాసభయు లేన యెప్పటికనిని వేయిమడుగులు ఎక్కువగా వేయి మడుగుల యుత్సాహముతో జరుపవలసి యున్నది. ఆందోళన ఆంగ్లభూమిలో. విషయము ప్రాందవ విషయము. మూర్ఖులు కోరునది యుద్ధానంతరము. నేడు వాంఛించునది ఆంగ్లలు సాధ్యమైనంతవరకు మనసంగతులు తెలుసుకొనవలయునను సంతమాత్రమే. కావున నెట్టిది త్రవికారమును ప్రభుత్వమువారికి కలుగజేయు పరిస్థితి యిందులోలేదు. భిన్నాభిప్రాయము లుండుకును వీలులేదు. ఆసిబీసెంటుగారు స్వపరిపాలనోప సంఘము ద్వారా చేయుపనికి సహకారిగ దేశీయమహాసభ ప్రాందవ భూమిని గురించి విజ్ఞానమును వ్యాపింప జేయవచ్చును. ఈపని విజృంభముగా జరిగిన చాలును. ఈమాత్ర మొనర్చుటకును ఒనర్చినదానిని అభివృద్ధితో నిలువబెట్టికదర్శము చేరువరకు సాగించుటకును రానుండు దేశీయమహాసభా సమావేశము వారు ఏర్పరతురనియు ఏ తత్కార్యమునకు దగిన దేశసేవకులు ముందుపడి వత్తురుగాక యనియు ఎదురుచూచు చున్నాము.

మద్రాసు ప్రభుత్వము—కూలీల విముక్తి.

ఆసాము తోటలకు కూలీలను దీసికొనిపోవు కంగాణీల హడావుడి ఇటీవల దుర్భరమై పోయినది. అందుకు సంబంధించిన శాసన మొక్కటి యున్నది కాని దాని వ్యాప్తి రాజధానిలోని యన్ని జిల్లాలకును లేదు. కాబట్టి యేమార్చి కూలీలను సంపాదించుటలో మేస్త్రీలు అద్భుత మహిమ చూప దొడంగి యున్నారు. దక్షిణ జిల్లాలనుండియు పడమటి జిల్లాలనుండియును లోకపు చెవి బడిన వార్తలు మహాఘోరములు కనుపట్టినవి. మళయాళము జిల్లాలో భార్య భర్తకు దక్కక పోవుటయు బిడ్డలు తలిదండ్రులకు లేకపోవుటయు సామాన్యవస్థ లయిపోయినవి. పడమటి తీరపు పత్రికలలో ఏనాడును నీ గోలయే సాచైపోయినది. మన మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు దీని సంతయు సహించ నొక్క తగిన కార్యక్రమము నుపక్రమించ దీర్చునని యుండట మిక్కిలి సంతోషకరము. బహుకాలముగా ఆసాము తోటలకు కూలీలను బంపుచుండు నుత్తర జిల్లాలు ఆరింటి నుండి తప్ప, అనగా ఆరు తెలుగు జిల్లాలనుండి తప్ప అని యర్థము. ఇ త ర జిల్లాల నుండి ఆసాముకు కూలీలను నియమించు కొను ప్రయత్నములే చేయరాదు. రానుండు ఆగస్టు మొదటి మాసము నుండి నిరోధిత మండలముల నుండి కూలీలను నెవ్వరైనను ప్రోగుచేయు నెడల వారు దండ్యులు కాగలరు. ఈ విషయమును బాహుముగా తెలియజేయ వలసినదని యెల్ల జిల్లా అధికారులకును తెలియ చేయబడి యున్నది. ఆసాము విలసకూలీల శాసనము ఈ రాజధానిలోని అన్ని మండల ములకును వర్తింప వలసినదనియు స్థానిక ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించి యున్నారు. ఈ ఎల్ల నిర్ణయములకును ఇండియా ప్రభుత్వమువారు అనుమతి నిచ్చియున్నారు. ఈ దేశమున వలసకూలీలు పడుపాట్లనేక కారణముల వలన కలుగుచున్నవి. శాసన నిర్బంధములు లేని కారణములచే కొన్ని నష్టములు వాటిలుచున్నవి. శాసన నిర్బంధములున్నను వానిని అమలులో పెట్టువారు కూలీల పక్షము నాలోచింపమచే కొన్ని కష్టము లనివార్యము లగుచున్నవి. శాసనములు కుదిరి శాసన నిర్వాహకులు సానుభూతి కలవారై యుండి ననుగూడ సామాన్య ప్రజల విజ్ఞాన లోపముచే నెన్నియో యనర్థములు పొసగుచున్నవి. మంచి మాటలు చెప్పి, తియ్యటికథలు వినిపించి కంగాణీలు చేయునంతటి మోసము మరి యేవిధముగాను జరుగదు. కాబట్టి ప్రజ జ్ఞానలోపముచే దుర్మార్గులవలలో జిక్కుచున్నారని తెలిసికొని నష్టము మహానష్టముకలుగు సందర్భములో దక్క ఇతర సందర్భములలో ప్రభువులు ఆదిమకారణ మగు వలసపోవుటనే నిరోధించివేయుట సుఖతము. ఆరు ఉత్తరమండలములలోను క్రమ నిరోధ పద్ధతిని బెట్టి కొన్ని సంవత్సరములలో నిరోధించి వైతముని యుండినయెడల పూర్ణలాభము చేకూరి యుండును. బహు కాలాగతాచారమని స్థానిక ప్రభువులు నిండు చికిత్సచేయక పడలుట యంత శ్రేయోదాయకము కాదేమో యని సంశయించుచున్నారము.

మైసూరు విశ్వవిద్యాలయము—తెలుగు

మైసూరు విశ్వవిద్యాలయము నిర్వహణకు గురించిన ప్రకటన ననుసరించి తెలుగున కొరతీ స్థానమిచ్చినందులకు సంతోషించుచున్నాము. విద్యార్థిత్వానికి సాధికార సంఘము ఈ క్రిందివిషయములకు సుదృఢము; ఇంగ్లీషు ఫ్రీవిల్లార్షులు; కన్నడము తెలుగు అరబ్బులు; ఉరుకు పరిషత్తులు; గణితశాస్త్రము; పదార్థ విజ్ఞానశాస్త్రము; ప్రకృతిశాస్త్రము; చరిత్రాధిక శాస్త్రము; తత్త్వమానసిక శాస్త్రము; సంస్కృతము బోధనాభ్యసనము. ఇవి మరల చుద్రాగు విశ్వవిద్యాలయపు ప్రాతిపదికలను కలసి యున్నది. ఒక కృషి, ఒక కృషి నేల గడచిన సంతకరములకును, ద్రావిడ భాషల కంటయు నొకే సాధికారసంఘ ముండెడిది. అందులో తెలుగువాడు చుండుకొన కావరాకుండెడివాడు. అరబ్బు మొదలైన యందువారు. దీని నొక్కరి లోపమున గట్టి పెట్టబడలేదు. పద్ధతియందు బట్టి సమాజలోపము. ఈ సమాజ లోపమే మైసూరు విశ్వవిద్యాలయములో ఆంగ్ల కన్నడముల సరదమెక్కించి తక్కుంగలభాషల పక్ష సాక్షాత్కారకంబులకును సమానమును భజించు బుట్టుచున్నది. మైసూరు విశ్వవిద్యాలయమువారు మరియొకపర్యాయ మాలోచించి ముఖ్య భాషలకు ప్రత్యేకము సంఘము లేర్పరచుటగాక యని కోరుచున్నాము.

ఒక రజస్వల వివాహము

గా. వి. ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి సంఘసంస్థారాధిమాసము నెరుంగనివారు లేక. అందులోను రజస్వల వివాహములకు వారు ఇచ్చిన ప్రోత్సాహము ప్రశంసాపాత్రము. ఈ శాస్త్రజ్ఞానములే రజస్వలవివాహము శాస్త్రీయమని గ్రంథరూపముగా సాధించుటగాక ఏమాత్రమున శాస్త్రాయామాసము లేకుండుకొరకు కావనమునాడ నిర్మింపినవలెని చేయుచుండు పరిశ్రమ లోకవిఖ్యాతము. ఇట్టి వీరు కార్య రూపము గాతమ ప్రుత్తిక రజస్వలవివాహ మొనర్చి యుండుట వీరిపరిశ్రమకు తేలురెట్లు బలము నొసగినదని స్పష్టమువారేగాక ప్రతిపక్షమువారుగూడ సంగీకరింపక యుండవలదు గదా! వీరి యిల్లును చక్కని విద్యారంభము. మామరం మధ్యవిద్యాలయ ప్రధానోపాధ్యాయులగు శేషఅయ్యగారు ప్రకృతి సహజమున సకాల వివాహములు తమ పుత్రికాపుత్రుల కొనర్చి లోకమునకు చక్కని నిదర్శనము నొదవించిన ఈ ఇరువురు విద్యవంతులను సంస్కర్తల మతకొనువారికి మౌనదర్శనము. మా ప్రముఖులు వీరి ననుసరించి కార్యధనులగుచుండే మూడవ వాడే శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి రజస్వల వివాహకావనమునకు విశోధరేయమండలాలరు.

సులభసాధ్య విద్య.

మైసూరు విశ్వవిద్యాలయమువారు ఉత్తమ విద్యను సులభసాధ్య మొనర్చుటకు నాలోచించి యుండుట సంతోషకరము. కట్టపరీక్షకు నామగెండుకు రూ. 60ల వంతున జీతములు నిష్ఠయించివారు. ఈ మొత్తము తక్కువ యని చెప్పటకు రాదుగాని ప్రతి తరగతిలోను మూడింట నొకపాటు తక్కువగాక ఉచిత విద్యార్థుల చేర్చుకొనవచ్చునని నియమించివారు. ఈ నిబంధన ఉదారముగాను పూర్తిగాను సుపయోగించిన యెడల ప్రకృష్ట గల చుద్రాగు విశ్వవిద్యాలయమున గౌరవించు నిలబాటుతో నియమించిన జీతముల యొక్కయు పరీక్షలును యొక్కయు భారము విద్యార్థులకు తగ్గి విద్యార్థులకు విద్య సులభసాధ్యము కావచ్చును. పరిపాలకు లిది జ్ఞాపక ముంచుకొని స్వదేశసంస్థాన మైసూరు కార్యమును జూపుచురగాకయని యెరుకు చూచుచున్నాము.

వరీయోపత్రములు బెలుగుమట్టు.

వరీయోపత్రములు బెలుగుమట్టు. రానువేట వైకీ కళాకాలంలో నిన్న కొంతకాలము కలిగెను. గుమాస్తా ఆల్బర్టు గోవిందరాజులను విద్యార్థియై 30 రూపాయలు తీసికొని వాల్మీకిపూర్ణము పరీక్షాపత్రికమును ఆరవీకే వ్రేల్చుచుండ ఆ గోవిందరాజులు ఆ పత్రికములకు తన సహాధ్యాయులకు కొండలకు విక్రయించెను. కడచిన వారము కళాకాల తెలుగుగానే, ఈ ప్రశ్న పత్రములు బ్రెజిలీయ సమాచారము ప్రసిద్ధులకు తెలిసినవి. ఆయనయొద్ద గురువారమునాడు గుమాస్తా తన సేవము నొప్పుకొనెను. అందువలన వైస్ ప్రెస్సి పుట నిన్నటిదినము గుమాస్తా ఆల్బర్టు వాల్మీకి పూర్ణములో ని యిద్దఱు విద్యార్థులకు బుర్రరపు చేయబడి వారనియు, ఆ పూర్వ విద్యార్థులె నుట నలుగురు కీచిగు నర్హి కెట్లుతో పంపి జేయబడివారనియు విద్యార్థులందఱి యెరుకుచు పదివెను.

స్థానిక వార్తలు

కాలమానస్థితి:—నిన్న అధికావృష్టి 9.8-8 మాత్రము; అధికావృష్టి 80-6 మాత్రము.

దీపముల వేళ:—నేడు రేపు సాయం కాలము 7-7 గంటలకు దీపములు వెలిగింపబడెను.

ఇతర ప్రయాణములు:— నిన్న సాయంకాలము ఎలగిరి జమిందారుగారు బోలారు పోయెను. గౌ. కే. శ్రీనివాసస్వామిగారు బెంగళూరువకును, దక్షిణకల్లుగు రాణిగారు వాల్తేరువకును సాలూరురాణిగారు సాలూరువకును బ్రెజిలీ వెల్లిరి.

తపాలనోటీసు:—ఇంగ్లండు తపాలానోటీసు 5 చుట్టు చున్న మెయిలుస్టియరు రేపు బుధవారము సాయంకాలము 6 గంటలకు బొంబాయివేరువరి లేటియనుచున్నది. బహుశా 80 వ లేటి కుక్వారము (సాక్షి కాలము మదరాసులో ఇంగ్లండు తపాలు బటోరా చేయబడును.

విజయనగరము మహారాజు:— విజయనగరము మహారాజ దంపతులు సమీపవారుగా ఎండకాలము కూనూరులోగడపి కుక్వివారము తెల్లవా యిక్కడికివచ్చి మెలా పూరువందరి తమ ఆద్యిరాష్ట్రములోనికిరిరి. మహారాజగారు తమకుమారులను ఆజ్ఞీరువందరి మేయో కళాకాలలో ప్రవేశపెట్టెననెడి ప్రధానోద్దేశముతో నుచువందరివారమును తీసికొని నిన్న రాత్రి బొంబాయికి బ్రెజిలీ వెల్లిరి. వీరు జాలయినెల నడుమ మరల నిక్కడకు వచ్చెననెడి తెలియవచ్చుచున్నది. మహారాజగారు తమపరివారముతో నిన్న విజయనగరమును బ్రెజిలీ వెల్లిరి.

గ్రంథ స్వీకారము.

‘స్వదేశ మిత్ర’ సాంకేతిక సంధి 1916-17 క సంవత్సరపుసంధికి మా కాల్యాలయము చేరినది. (స్వదేశ మిత్ర) నో ఆటక దిన పత్రిక. ఈ సంధియందు గౌ. మోరార్జీ రామచంద్రరావు పంతులుగారు మొదలైన ప్రముఖులు ప్రాసిన వ్యాసములు గలవు. మొదటి భాగమున నానావిధములకు విషయములను సుతించియు ప్రాచుర్యమున్నది. రెండవ భాగమున యిద్ద విషయములు బొమ్మలతో కూడగలవు. గ్రంథము సన్నని మొట్టలు కాగితముల మీద చక్కగా యద్రింపబడియున్నది. 450 పుటలు గలవు. డెబ్బ రూ 1-8-0 లు మాత్రమే.

ఫోర్టు సెయింటు జార్జి గెడెట్టు.
నాడు 276 తేది 1916
ఉద్ఘాటనము.

రెండవ తరగతి నలు రెట్టాపురుగున్న నింకెల్ల శ్రీనివాసరావుగారు ఏ ప్రో 16 తేది మొదలు 29వరకు, బల్లారి జిల్లాకు ఆరవతరగతి అన్యాయులకు రెట్టాపురుగు ఆక్టోబరు 30 చేసినట్లు యెంచబడుదురు.

గుంటూరుజిల్లా ఒంగోలుకు మోసకు కెల్లీగారిని స్పెషలు మేస్త్రీలుగ నియమించిరి.

మేజరు ఫెవేరు ఫెరు ఎర్లియూ సి.బి.ఇ., బి.ఎం. ఎస్ గారు చేయుచున్న యంతరముగాక, తమ కార్యకర్తలకు యగు చెప్పపు రెండవయెడలమునకున్నవరుగ తిరిగి పంపేయకు గవర్నరు మెంటు, జనరలు ఆఫ్ఫిటిలో రెండవ వర్తకు పని చేయవలయును. చెప్పపులోని మూడవయెడలమునకు వర్తకు గను పంపేయవలయును. వాల్తే 36 తేదినండి వీరిపత్రము మూడవయెడలమును. వీరికి యుద్ధ్యము “ప్రకటన”గ నియ్యబడినది.

కిరీమన ప్రభువు మరణము:—కిరీమన ప్రభు మరణమునకు ఇంతియ తెలిపింపము 22 వ తేదీని ఇధ దేసిరి. పి. రాజగోపాలాచారి అవర్ధుగు వి. ఏ., గారగ్రాసవాధిపత్యము వహించిరి.

రాజమండ్రి జడ్జికోర్టులో చరితేంద్ర:— రాజమండ్రి జడ్జికోర్టులో ధర్మముగ పెట్టిన చరితేంద్ర వేదములకు కొనుగోవాలు మూయబడినవి చుండు నెల మూడవ తేదీనుండి యధాప్రకారము పనిచేయును.

బరోపా మ హా సంగ్రామము

నర్ రాగరు కేసుమెంటుగారి విచారణ ప్రారంభ మగుట

జర్మనీవారి నాశనము కొరకు పరాసువారు స్థానములను వదలుచుండుట

వెన్నెను యుద్ధము 125-వ దినము—జర్మనులు తీవ్రముగ పోరుట.

[రైటు రు ఏ జెస్సీ.]

ఇంగ్లాండు

బెల్జియం నభ.

లండను, జూన్ 24—బెల్జియం నభవారి తీర్మానము లండను నగరవాసులకు సంతోషకరముగాను ఆందోళనను తోగించుచున్నదిగా నుండెను. ఇంక నట్టి చిహ్నములను కలగజేయు ముకుతము కలిగినది. బెల్జియన్ గారు గౌరవోపహాస మొనరించువరకును బెల్జియన్ సభాపతియైన సుందర్బుగ నుండెను. రెడ్బ్రండు గారు రాజీనామా నివ్వటలో నేనును గావచ్చునువారును ఆయనకు సహకారముగా నుండుమని బెల్జియన్ గారు ఖండితముగ నుడువుటచేతనే ఆనకూర్పుము కలిగినది. కాక్సులో 4000 మంది బెల్జియన్ బ్రెయిన్ గారి అధ్యక్షులైన సమావేశమై ఆలస్యము విభజించుట కంగీకరించుచున్నది ఏర్పాటు చేయగూడదని తీర్మానించిరి.

ఈ ప్రశ్న సామ్రాజ్య సంబంధమైనదిగాని దేశీయమైనదిగానిదనియు గాన యుద్ధానంతరము తీవ్రమగుటచేతనే దనియును బెల్జియన్, బ్రెయిన్, హాల్లెంబర్, మిడిల్బర్, సాల నబరీ ప్రభువు లొకప్రకటనమున ప్రచురించిరి.

భారతీయ సైనికోద్యోగులు

విరుదములు.

లండను, జూన్ 25—ఈ క్రిందవివరింపబడిన సీయుద్యోగులకు విరుదము లొనగబడినట్లు లండను గజెటుకలన తెలియచుచున్నది. — మేజర్ డామింగ్, మేజర్ డామింగ్, మొదటి గూర్ఖా కటాలము; కెప్టెన్. ఎన్. ఆర్. హంటర్; 25 వంజాబు కటాలము; పి. ఎఫ్. గా. మెడికల్స్; పి. సి. హోల్బ్రూక్, ఇంజనీయర్స్; ఈ యుద్యోగులకు డి. ఎన్. ఓ. విరుదము లొనగబడినది. తిరిగి కంబాబుదళము కెప్టెన్ డబ్ల్యు. ఆర్. జేమ్స్; లెఫ్టినెంట్లు. టి. ఎన్. కెంప్ (9వ గూర్ఖా కటాలము); పి. బెడ్మన్ (జి.ఎస్. సైనికోద్యోగి); రెండవ లెఫ్టినెంట్లు. డబ్ల్యు. జి. గాఫ్, (26వ గూర్ఖా కటాలము); జి. ఎ. కిడిల్, ఎఫ్. ఎ. మెంజన్, (జి.ఎస్. సైనికోద్యోగి)లకు విరుదము వ్రాసిన లిఖితములు.

నర్ రాగరు కేసుమెంటుగారి మీద కేసు.

లండను జూన్ 26—నర్ రాగరు కేసుమెంటుగారి మీద దేశద్రోహము రాజద్రోహము నను పుబలనెరయు లాఠాపింపబడినది. నేడు లండను ప్రెస్ కలెక్షన్ విచారణ ప్రారంభమైనది. పరిధాన వ్యాయమాని గారున వ్యాయమాని ట్రైబునల్ అజర్ గారున ప్రాజెక్టులను వ్యాయమానము నధిష్టించిరి. ఫిర్యాదీల తొలుత ఆటూకని జనరలు, సాలిసిటరు జనరలు గారున; చుట్టయి పక్షమున సార్వెంటు ఏ. సల్వన, ఆట్రెయనుకోస్సు ప్రాజెక్టున జే. మార్గెనగారున వాదించుచున్నది. ప్రాజెక్టులను చూడవలెనని నిందింపయినది చుట్టయి నేను నిర్దేశించెను. ప్రాజెక్టులలో చాలమంది యాక్షేపింపబడిరి.

స్థిమదుముంపు బడుట

లండను జూన్ 26—ఎస్టోల జర్మనీ అను ఆంగ్ల స్థిమదు ఇటలీవారి వర్తకముకల 5 ముంపబడినది. కత్తువులు బెల్జియన్ వారి స్థూనము నెడరించి తిగుల బెట్టిరి.

సోపాన ప్రభుని రాజనామా.

లండను జూన్ 26—సోపాన ప్రభుని రాజనామాను బోర్డు సభ సభ్యులకు విషయమున కొడుకలన నెట్టి ప్రమాదమున కలుగజాలదు.

ఫ్రాన్సు

నాకలను ముంచుట.

పారిసు, జూన్ 26—లిట్టాడీ మెస్సీజా అను ఇటలీ యుద్ధనాకలను ఫ్రాన్సు అను పరాసు యుద్ధనాకలను ఒట్టాంట్ సీయోకాలో టార్జెట్లో కొట్టబడినది. నాకలలోని వారిలో చాలమంది కాపాడబడిరి.

వెర్దనునబట్టి జర్మనుల దీక్ష.

లండను, జూన్ 26—వెర్దను యుద్ధ మారంభమైన 125వ దినమున జర్మనులు ఆసంఖ్యాకములగు సైన్యములతో మట్టడి జరిపిరి. స్వల్పలాభమునకే వాణిక శక్తియనునకు పాటుచుండిరి. గ్రామ ముఖద్వారమునందు కొన్ని గృహముల నాకరి మించుకొన వ్యయమొదల జర్మనులు కేలలోని సైనికుల నవ్వు పోయిరి. సైన్యము లేక మట్టడి జరుగ నీలకేట్టి దళము వచ్చువరకు జర్మనులు వెర్దను మట్టడిని వదలకట్టు ముట్టముగ గాన వచ్చుచున్నది. వెర్దనునబట్టు కలన సైనికసంబంధమున ప్రయోజనమెదియు లేకపోయినను తమగౌరవము నిలుపుకొనుటకై జర్మనులు ఏరితినైవ వెర్దనునబట్టి దీక్షపించి యుండిరి. ఎంతసైన్యము తయ్యమై ఎంతకేంద్రము కలిగినవారు తెక్క సేయునట్లులేదు. అని ప్రాంతి ఉద్యోగలోక ప్రకటన మొనరించిరి.

వెర్దనుయుద్ధము.

ఫ్రెంచివారి యుద్ధవిధానము

లండను, జూన్ 24—వెర్దను యుద్ధ మంతయు జరిగింపిన జర్మనుల కధికనప్రము గలిగినదిగాని ఫ్రెంచివారు వారిని ముంచుటకు రాజ్యముండుట గానవచ్చును. ఇట్టి ప్రము లన్నియు తుదకు జర్మనుల నాశనమునకే మూలమున విశ్వాస మున నే నీ ఫ్రెంచివారి ట్రాన్సరించిరి. ఈ ఫ్రెంచివారి రణలంబించిన యావిధాన మునకెట్టి ప్రతిఘటన సమర్థులకనరావలెదని “పాల్కూ గజెటు” వ్రాయుచున్నది.

రష్యా

రష్యను సేనలు.

బ్యూరోవి నా యాక్రమణము.

వెట్రాగ్రాడు, జూన్ 25—మిక్కిలి కట్టుదలతో పారాడి 2 కేలమంది రైడిలతో రష్యావారు కెమెరోపొలునుబట్టిరి. బ్యూరోవి నాయంతయు రష్యావారి యధీనమున నున్నది.

రుష్యావారు ముందునకు పోవుట.

లండను, జూన్ 24—విజ్ జెన్, గురముమాలయొద్దకుండి రష్యావారు స్ట్రెల్, ద్వీనుకనులకు నుమారు నలువది మైళ్ల దూరమున నున్నారు.

ఇటలీ

ఇటలీవారి ప్రకటనము.

రోము, జూన్ 26—ఫ్రెంజీనోనండి ఆస్ట్రీయావారు పలాయనమునకుగడంగిరి. ఇటలీవారు వెక్కు స్థానములను చురల కళపనుచుకొనిరి. ఇటలీవారు ఎబనీగుట్టలపైకి చురుకుగాపోవుచున్నారు. ఇటలీవారికి గొప్పవిజయము కలిగినది. వారు కాళిలు, గోంబెల్లో, ఆకియాగో, మాంటీనేన్సోయలనండి ఆస్ట్రీయావారిని కదలించి వారిని తిరుముచున్నారని అధికారులు ప్రకటించిరి.

ఆస్ట్రీయనుల వెనుకకుగొట్టుట.

లండను, జూన్ 26—రోము విశేషమున వెక్కులో న్యూస్ పత్రికెట్లు తెలియజేసెను. — ఏడిజ్ బ్రెంటాలకు నడుచుచుండిన ఆస్ట్రీయను సేనలు ఒకటి రెండు కొహ్మిటల్ల వెనుకకు తిరుచుబడినవి. ఆస్ట్రీయను ఏడిజ్ గో ఫీటుభూమిపై ఇటలీ సేన లద్దులేక ముందుకు పోవుచున్నది.

ఈంపు

ప్రయాణికులకు హెచ్చరిక.

మొండుప్రకటన జరుగువరకు ఈకెప్పు గిరిసులకు ఓడలు రాకపోకలు చేయవని ప్రయాణికులకు తెలియజేయబడినది.

టర్కీ

అరబ్బుల స్వాతంత్ర్యము.

లక్సోయంతలి యాక్రమ.

లక్సో, జూన్ 26—మెక్కా షేక్ గారు అరబ్బుల స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించిన సమాచారము తెలియరాగా మహమ్మదీయలతో యధికముగా వాత్సల్యముగలిగినది వకలాన ఆబ్దుల్ బేరి గారు రాజప్రతినిధి యంతరంగిక కార్యదర్శికి రంతివార్త నంపిరి. ప్రస్తుతవ్యవస్థను చ్యుతముటగాను యాన ద్భారత మహమ్మదీయ సంఘము సాయంకాలమున సమావేశ మగును. రిఫాహాని మహమ్మదీయ లండను రేపటిదినముక వెర్దసభను జరుపుదురు.

బల్గేరియా.

బల్గేరియనుల తొలగ గొట్టుట.

సోఫియా, జూన్ 26—పొలొయినెడాడి వెర్దలిన బల్గరలు తొలగగొట్టబడిరి.

అమెరికా

కారిబాలు యుద్ధము.

విల్సనుగారి లేఖ

వాషింగ్టను, జూన్ 26—కారిబాలు యుద్ధమున పట్టు కొనిన అమెరికన్ సైనికుల తీక్షణమై విధులను చేయవలసినదని వ్రేసి డెంటు విల్సను మెక్సికోవారి కొకలేఖను వ్రాసెను.

దేశీయ తంతివార్తలు

[మా విశేషముల వర్తనండ్ల]

మద్రాసు

తైలక హైస్కూలువర్గంతి.

(ఒక విశేషమున కథనండ్ల)

నర్నాపురము, జూన్ 27—తైలక హైస్కూలు వర్గంతి ముందునెల ఒకటన కేసి వెర్దాత సాంబశిరావు టి. ఏ. టి. ఎల్. గారి యాజమాన్యము క్రింద జరుగును. కాపుర నియమకు సాతకాలయండు చనువుగొనిన వారందఱు నభకు దయచేసి నిర్విముగ జరుగుటకు పాగిరింతులు, (తంతివలన.)

ఆసాము కూలీలు.

ఉదకమండలము జూన్ 24—చెన్నై ప్రజాధానిలో దక్షిణ పశ్చిమ జిల్లాలనుండి కూలీలకు ఆసాము పంపుటకు ఏ జంట్లు వారి చేతువున్నాడు. వీరి విధానము జరిగింపను వార్యులనులేరుగా నిట్లు కూలీలను సమకూర్చుటకు పూర్తిగా సాపేక్షముటకును, ఉత్తరజిల్లా లాంటిలోనుండి మాత్రమే కూలీలను సమకూర్చునట్లు చేయుటకు దొరకన చూచారు నిశ్చయించిరి. ఈవిశేషము 1-8-1916వ తేదీ నుండి అనుబంధం కి వచ్చును. ఆసాము కూలీల శాసనమునందలి విధులు రాజధానిలోని ఆస్తి జిల్లాలకును క్రిందపేరుపెనుచున్నవి.

బొంబాయి

కరాచిలో స్థిమదు కేసులు.

కరాచి జూన్ 26—ఇటలీ స్థిమదు కేసులకును మంద మైంబి గాని ఎగురుమున కనపడలేదు. ఎగురుదురు 75 పిల్లిగులకన్న ఎక్కువ నియమముచున్నారు.

నిషిద్ధ వస్తువుల ఎగుమతి.

తమకదనకు తెలియకప్పి సమాచారముచే కరాచి కట్టము ఉద్యోగులు పారశీకదేశపు తిరానీ యొకటికలదు. అని ఎగురుతున్న వెట్టకదారి బట్టుకొనిరి. వెట్టెను తెరచిచూడ వానియందు 10 రూపాయల విలువగల సజ్జీ రెక్కలుండెను. ఈరెక్కల నెరుమతి చేయగూడదని ఇది వరలో నిరోధింపబడి యుండెను.

బొంబాయి స్కూలు కాజుకోర్టు ఫిపుజ్జీరుదవి
బొంబాయి జూరు 25:— జజ్జీ గారి నియమించుట
వలన న్యాయాధ్యక్ష సంబంధము చివ్వుకలుగుటచే నై
కోర్టు ఆద్యక్షులు చిట్టిగారి వాదనకి నియమించిరి.

హైదరాబాదు మేజిస్ట్రేటు లంచపుకేసు.
హైదరాబాదు, నీటిమేజిస్ట్రేటు వారినహమ్మదువై
లంచపుకేసుకు దాఖలు చేయవలసినదని సిండ్ కమిషనరు ఆజ్ఞ
యిచ్చెను.

దక్షిణాఫ్రిక పోలీసు సిబ్బంది.
ఎలిసెజ్ మెక ఆనవలకు బ్రిటిషు దక్షిణ ఆఫ్రికా
పోలీసు సిబ్బందినుండి పోలీసుయిచ్చెను. విచారణనిమిత్త
మితిని బహిర్యులకు గొరిపో ఆఫ్రికాను పోలీసు నూప
రింటెండెంటు జె. ఎస్ మెగ్లె గారి కళయింపవలసినదని
బొంబాయి దొరతము వా యత్తవు చేసిరి.

మొయిలు ప్రియరు అరేబియా.
ఇంగ్లాండు తహిలు పోడకు 8కి మంది ప్రయాణికుల
పోడకు అరేబియా నాక నిన్ను సామంతులము ర్కే గం
బొంబాయి నా కార్యమునుండి బయలు చేసిరి.

కెయిజర్ హిండ్ మొయిలుప్రియరు.
ఇంగ్లాండునుండి 16 క తేదీ కసాలకు గొరవచ్చుచుం
దిన ఈ నాక 25 వతేదీ మధ్యాహ్నము 4 గంలకు నూయెజ
కాలకు వాటిసిరి.

బొంబాయిదాతులలో చోరీ.
బొంబాయి జూరు 26:— అరెగ్గాండా దాతులో నీటి
కునొక దొంగతనము జరిగినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. దాతు
ఇన్ స్పెక్టరు జె. స్మిత్తుగారి సంకేతమునకు వ్యానులోదా
కలగేటునుండి మూడుబండ్ల సామాను గొరిపోడెను. ఈ
బండ్లయందు పాడబ్బాలు, పెన్నులన్నుల వైద్యకా లోప
యొక్కవగు వస్తువులు కలవు. స్మిత్తుగారి ఆస్తిపైలు ఇగ్నా
పురాణో ఈబండ్లనువరించి పోవుచుండెను. గేటుయొద్ద
నన్ను కట్టెను ఉద్యోగి కనుమనములిగి యాతడుగూడ
బండ్ల నువరించెను. ఈసంకేతపుద్దాహి తెలియగనే అనడా
బండ్లను వెనుకకు త్రిప్పించి మరల దాతు
యావరణమునకు చేర్పించె ఇట్టి స్థితిలో కట్టెను ఉద్యోగి
అప్రోయడ్, ఫిఫ్ ఇన్ స్పెక్టరు మెగ్లె బండ్లకాసింది జరిగిన
స్థితిని దాతులోను వారికి ఆఫరాధాన్యమక కాఖవారికిని
తెలియపరిచిరి. నూపరింటెండెంటు నులిగలో, ఇన్ స్పెక్టరు
సజెక్టివ్ గాగర్ల వైస్ట్రోయరు పరిపరచుకొని స్మిత్తుగారి వారి
ఆస్తిపైలును అరెస్టుచేసిరి. అంతరము హైదర్నయ అను
మరియొక ఆస్తిపైలు (స్మిత్తు తాలూకు) గూడ పరెస్టుచేసి
బడెను. ఈ ఆధున నాదములు నేను రాజధారి మూడవ
మేజిస్ట్రేటుగారి యెరుగునంపబడిరి. మేజిస్ట్రేటు గారు వీరిని
రిమాండున నుంచిరి.

మంగళము
గజదొంగ

ఈనెల 21వతేదీ మంగళవారమునాడు కలకత్తాలో
గోరాలచంద్ర ప్రస్థానము వలదువారాబ బాతులోని రామప్ర
సాదునుకులు అనునవని దుకాణమున కేగిరి బంగారు కట్టెలను
తూపించెను. వారికి 1997-10 నెలయొకటి. కామిట్టివడకు
వీధిలోనున్నది నేనుసామ్యలేతము వాచేను ఆర్. పి. ఛటర్జీ.
నాతోగూడ నెరినెన పంపి సామ్యిచెదనని ఆతడు చెప్పెను.
దుకాణదారు లంబుల కంగీకరించి ఆతొక్క నొకజవానును పం
పిరి. వాడెదనుకు బ్రామిబండిలో పోవుచుండగనుచువా బజా
రులో నావ్యాలు నూనాచరమును క్రిందబడినదను వంకన బ్రామ
బండి బల్లమిదికి దిగి క్రిందకుకిగోవున్న యొక మోటారు
బండిలో నెక్కెను. జవానుగూడ నామోటారు బండిలోనికి
పోగా సావ్యాలుతరిగి కత్తితో పాడువబోయెను. సావ్యాలు
బంగారు కణికల నెత్తుకొని పోవుచున్నాడె జవాను మోటా
రుబండి ద్రోవతో చెప్పగా ద్రోవకు సావ్యాలుకు బండిలో
నుండి గెంటివీసెను. సావ్యాలు మరియొక మోటారు బండిలో
నెక్కగ దొంగదొంగ అను కేకలుని ఆద్రోవకు నూడవరిని
క్రిందకు త్రోసెను. పిమ్మట నెత్తిను పరుగెత్తగా కొందరి
తెనిసివెనుదరిమిరి. ఆదిదొంగ పరుగై బండిలో దూరెను. జవాను
కేకలు వేతగా పాబుడిచాడు బండివాడి సావ్యాలును క్రిం

దరుగొటెను. చివరకువారు సావ్యాలును పట్టుకొని కేసుచేసిరి.
సావ్యాలు నేరము నొప్పుకొనెను. సావ్యాలుకు గంబాయిలోని
నలవాటు కలదనియు దానిమేరకు వలక వాతెట్లుచేసెననియు
ప్రభువనేరముక్తింద భొనింపవలసినయనుచు దామిపక్షమున
ప్రార్థనచేయుటడెను ఇంతసామానమును చూపించాడు రణము
ఖంబుకు వంపబడుట కర్హుడని మేజిస్ట్రేటుగారిని. తీర్పు
ముందుచెప్పెను.

పంజాబు
ఇండియా బిల్లు.

లాహోరు జూరు 26:— ఇండియా బిల్లును స్కాన్ మెం
టు ప్రభువులసభలో చర్చింపకూడదు. దీనిలో స్వదేశసంస్థా
నాధిపతులును వారిసంస్థానములలోని ప్రజలకు ఇతరులకు
ను గూడ సంబంధము గలదు. ఇది చాల విచిత్రమైనదని
దీని కామోదించకూడదు. ఇండియా మంత్రిగారివైది వావా
చేయరాదను నిబంధము ముఖ్యముగ త్రోసేవే బడదగినది.
కాన దీనిని గూర్చి ఇండియా ప్రజలు వివరించు కరకుకు
దీని కావలసినది పంజాబు మాతనమహమ్మదీయ సంఘమువారి
కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు తీర్మానించిరి.

యావద్భారత భాట్టాయహసనభ.
క్రిస్మసు నెలవులలో ఈసభను లాహోరు నగరమున
జరుప నిశ్చయమైనది. ఆహ్వానంఘ మేర్పాటైనది.

పంజాబి దాక్తరు.
సోహానులో భాట్టాయ (ఎమ్. బి.సి. ఎమ్. కే.బి.డి)
అనునొక పంజాబి లండను నగరములోని నెయింబు ధానున్
వైద్యకాలయము నర్జునకు నుండెనని ట్రిబ్యూను పత్రిక
వార్తాయుచ్చిది.

సంఘ మరణము.
పంజాబులో మరణము ఈ నెల 21 వ తేదీ మంగళ
వారమునా దొకయునాధ్యాయుడును కొందరు విద్యార్థులును
రావీరికి స్నానమునకు నెట్టిరి. రావీరికి వరద వచ్చెను.
విద్యార్థు లీమలాకును రేడికి ఆగలేక నుడిచుడతల లోనికి
కొట్టుకొని పోయి వారి కా రాకుటకు పాధ్యాయుడును
వెళ్లెను. వాండుకును గూడ ముగిసిపోయిరి. ఇంకరకుకు కేర
ములైన కనబడలేదని బులిటిను ప్రతిక వార్తావినది.

తుంటరివార్తలు.
పంజాబులో జారియలో పోడ్డా బాధుగనుల కంపె
నీవారు కిత్తుల న్యాయవది యంత్రసామగ్రిలకు తెప్పించి
గొప్పకట్టెనుకుట్టింది పంసారంభించిరి. ఈకట్టెను చాల
గొప్పగా నుండుచే దర్శనీయులకు వారిలో నియమకటి
కాగలదు. ఆ కట్టెనుకు నిర్మించులో మాపవినవై చి
త్రములు సామ్యుప్రజలకు నువరగానా నాకుండుచే ఆ
యంత్రములు పనిచేయుటకు పిల్లలకు బలియి న్యాయకేయన్న
ననియు అంతుకు పిల్లలకు పట్టితెచ్చుటకు పంజాబీ పనివాం
డ్రోకు పంపినియు నొక తుంటరివార్త ప్రకటించబడినది. ఈ
వార్తలకు ఆవాదులలో చాలకలవరము కలిగినది. వారంద
కును పంజాబిలయినవడి కొట్టెపోగి. ఇది యధార్థమును
వార్తకాదని వెల్లడిపరచెన కాన్యోర్యావారులకు కోరిగిగాని
సోధామును భూయియునును లేనిపోని నందియను
కలిగియున్నపుడు వారికి వచ్చుతెప్పట దుస్సాధ్యము. కాం
కొంతకాలమువరకును పంజాబీల నాగయాతతో నువరింప
వలసియున్నదని స్పేష్టునుకుపత్రిక వ్రాసిరి.

లాహోరురాము హత్యకేసు. తీర్పు.
మూలాను, జూరు 26:— వాడినా కాజుర కంట్టాక్ట్
య లాహోరురాము హత్యకేసు కేసులో జిల్లాడ్జి భాను
సామోలు సాను అమిత్రి గారు కాలూ, నాబియా, ఫది, అను
కులీలకు ముగ్గురిని యాజ్జీర ద్వీవాంతరవాసశిక్ష విధించిరి.

మధ్యరాష్ట్రములు
రైయకట్ట తెగుట.

అలహాబాదు జూరు 26:— వరదలు విస్తారముగ వచ్చు
టవలన అయోధ్య నోహిల్లులు ఇంకదామో అక్నోతుకు
రాయలెరికి నడుము రైయకట్ట కొట్టుకొని పోయినది.

లంచముల బుచ్చుకొనుట.
అలహాబాదు జూరు 26:— బాలు గోకుర్ ప్రసాద్ గా
రిటీవల అలహాబాదు జిల్లాకు పంపిసి యుండిరి. వీరు లంచ
ముల బుచ్చుకొని యుడిగట. అంతవలన వీరిపై 7 లంచపు
నేరములు దాఖలైనవి. ఈ నేరములు పొందుపరచబడిర
తీర్మాన మొకటి తెలుగుపబడినది. వీరి ప్రభుత్వోద్యోగుల
కాసనము క్రింద విచారింప నెయిగెసియు, విద్వాండుగార్లు
ప్రత్యేకపు కమిషనరుగా వీర్పరచబడిరి. పి. రాస్. ఆర్.ప్రస
వారి మోనాన్ రాయగార్లు కొరతననానా పక్షాన వారిం
తును. కేసులో నుమాను 100 మంది నాథు లుండురు.

మధ్య కరగదాలసభ.
నాగపూరు జూరు 26:— మధ్యకరగదాల నారి సభ
జరిగినది. ఇండియా బిల్లు, పత్రికా కాసనము, కిరనరు ప్రభుని
మరణము, కరగదాల రివిన్యూచట్టము, దీప్త కాలయవతు కిన్దు
మార్చుకుండుట మున్నగు విషయములను గూర్చి తీర్మానములు
చేయబడినవి.

లక్నోలో పురజన సమావేశము.
లక్నోలో పురజనసభ యొకటి జరిగినది. ఇండియా
గవర్న మెంటు బిల్లుకు వనరులొనరింపదనియు ప్రతికా కాన
నమును “న్యూ ఇండియా” పరగతును రద్దుచేసి, వార్తా ప్రతి
కలకు బంపు కెంత్రివార్తలు విషయమున నిశ్చయన తరికోధన
తీసివేయవలసిని దనియు తీర్మానములు చేయబడినవి.

సింలా
హెన్రీలు డంగూరుగారు.
సింలా జూరు 26:— హండెలలోని హెన్రీలు డంగూ
రుగారు అంగ్ల దొరతమువారి కనుకూలముగా నున్నారని
ఇండియా గెజెటులో ప్రకటించబడినది.

ఆంధ్ర విద్యార్థి జాతీయ కీర్తి సమావేశము.
బల్లెకు ఆట — వాడపాలెంవారు జనులు గానుట.
గంజాముజిల్లా బావరకుండి మా స్వకీయ విలేఖరు డిల్లు
వ్రాయుచున్నాడు:— 18 వ తేదీ మదయమున బల్లెకు
ఆట ప్రారంభమై మరనాటి యవయమున ముగిసింది. ఆట
యందు చివరికి వాడపాలెం రాత్రి వారకాలా విద్యార్థులు
జయము గాంచిరి. బరంతుము, సొంపే, వానర, వాడపా
లె రాత్రి వారకాలల వారు ఆటకు విచ్చేసిరి. పురజనులును,
ఆర్య గ్రామయులనుండియు నుమా కునుచుండల
మంది ఆటకుదర్శించుటకు దరుచేసియుండిరి. ప్రాంత
లమున జరిగి యుండుచు సొంపే విద్యార్థులును, యధ్య
వ్నము, బరంతుము, ఇచ్చాపురము విద్యార్థులకు జరిగిన యా
టయందు బరంతుము వారును, జనులు పొందిరి. తరవాత
యవయము గెలుపొందిన సొంపే విద్యార్థులకును వాడపా
లె విద్యార్థులకు జరిగిన యాటయందు వాడపాలెంవారు
గెలిచిరి.

మరనాటి మదయము యేనుగంటలకు బరంతుము
వారికి, వాడపాలెంవారికి ఆఖరుసారి యాటజరిగి, చివరకు
వాడపాలెంవారు గెలిచి, బహుళతీగి న్నెలు పొందిరి. ఈస
మావేశము జగన్నాథరాడి ఖండగారి కుభియా పోతన్న
వామలలని నిర్వహ్యుగ జరిగింది ఆటకువర్ధకహాకి వీరు
భోజన సదుపాయములకు చేసిరి. బంపురమువారికి, ప్రాశె
సన బుజుసురామిగో రావుగారికి రైయకట్టలన్ని కా
శ్చక్రి ద్విగంగాంధి. ఆద్యంతల వరకును బియ్యంతన్నాచు
తో నొకపట్టుదలతో పంచేవీర, పోతెగర గారు నుండులు.

ఒక సరణు.
వారున వ్యాపారకళాకావనా కేర్పరచి గిన్నెలు
బరంతుమువారు దెయిగొనిరి 20 వ తేదీ ప్రకటించి
తంతివార్త ప్రకటించి కాద. మాస్వకీయ విలేఖరుడివ్వుకు
తెలియజేయుచున్నాడు. 20 వ తేదీ బరంతుముకుండి ఒక
విలేఖరు డిల్లెన వార్తనుకు ప్రకటించితిమిగాని యందలి
విజాంజములు మారిలేఖరుకు వార్త మువరకు మూవతెలియ
లేదు. వాడపాలెం రాత్రి వారకాలవారు బహుళతీ గిన్నెను
గెల్చుకొనిరి. (అం. ప. న.)

వారికల ఆత్మహత్యలు:— పంకజ్ జనాదు వారిలోని
కిరనమునా నోహిల్లని ద్విగంగామిగి ఆత్మహత్యగా చేసిరిను
దురాచారము ఎట్టిరి పోవు పన్ను ఇ అను పురజను లు
సంస్థాని తెలి బడియుండు కలకత్తానుండి పరే చేయెను.
ఈ పురజను ప్రజాపతి సుండుమునాని కిగి చేసి యుండు
చేయచున్నాడు.

నని తల్లికూడ వచ్చిబాలిపడ్డ! నాజీతమ కొంతనూ నేచాని. వే
డినట్లు ఈయమని యాగుకొనెను. తరువాత కొంతసేపటిం
పిల్లలిల్లికూడ వచ్చిచూడగ, నాజీ చావుబ్రతుకులతో పదియొక
డెని తేలివది. తరువాత కొంతసేపటికి, పిల్లచనిపోయెను. వెళ్ళు
లగుట నాజీ చనిపోయిట్లు తనవరకు తేలిన వైద్యుడు
నాత్తునిచ్చెను.

బండ్లపోటు దొంగలు:— బండ్లపోటు సేరమునకై పేటమేజిస్ట్రేటుకోర్టులోవిచారింపబడుచు పరంగి కొండ లోనున్న (కన్నీపూర్వీ) అను నిరువురు ముద్దాయిలు గారమునండి తప్పించుకొని పాటిసాయిశారు. ఇట్టి సేర కై మీరనేక పర్యాయములు శిక్షింపబడినట్లు తెలియవచ్చు చి. మీరిది పట్టుకొనుటలో తోడ్పడువారికి ప్రభుత్వము 200 ల బహుమాన మొసంగెదరు.

విశ్వానర ఘాతుకము. — జేపేయందలి క్షాతశిశువు
టటా నోటవారుడు అర్జున ఆమ వారు 16 వ తేదీ నాయం
కాలము 60 పావల మంచుగడ్డకు తక్కిన చిల్లరను ఆయం
గడ్డకు తెచ్చి యుచ్చుటకై 10 రూపాయలు నోటుతో పంపబడెను.
వారు ఎంత రాత్రికిని తిరిగిరానందున, విషయము వేపేపాలీను
నేనును వారికి రివార్డు చేయబడినది. తుదకాతోటవారుడు స్వ
గృహమును యధురాంతికముతో వట్టువడెను. 5 రూపాయలు
దొరకినది. నేడు తేనువిచారింది పెన్సిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు గారు
యన్టాయికి 1 నె., తినితీక్షు దిందింది.

తిగవల్క్యేణి దేవస్థావయ మానవప్రపు దావా:—
 ప్రాకార్యవతిః తిగవల్క్యేణి దేవస్థావయ ధర్మకర్తయ
 నకు సి. సార్థస్థావయ్యంగారు మరయొక ధర్మకర్తయను సి.
 రంగసామి పెట్టిగారి మీద, తెచ్చిన మానవప్రపు దావాలో
 (వేసిదేసి మేజిప్రే)లు గారు ముద్రాయపై బి. సి. సి. 500
 పెక్షకు క్రింద చార్జి తయారుచేసిరి. ముద్రాయి నిర్దోషిని
 వారించుచున్నాడు. లేదే లేనంద కేజీ నిలిపి వేట్టుబడిచి.
 సి. సగసింహాచార్యుని నమోదు మీద నుల్లూరు మొదలీయ
 సాపాటు గారు ఫిర్యాదీ పత్రమునకు, ఆర్ కథగోపాచారి
 యాదు గారు ముద్రాయి పత్రమునకు వాదించిరి.

ఒక చిత్రము మోసయః—కలకత్తాయం దిటిల నొక
బంగళీ యొకడు యను హూగలుకూరియూ సందులొని ఒక
గొప్ప జమీందారునివద్ద నొకరునని యబద్ధముచేసి వసంతభాం
దారమున దుకాణమునుండి కొన్ని బట్టలను పుచ్చుకొని జమీం
దారునకు చూపించి వారికి నచ్చినయెడల సొమ్ముచ్చెదననియు
తేయెడల బట్టలను తిరిగి ఇచ్చివేయవలసినయొ ఒప్పు
కొనెను. ఆతనిని దుకాణదారుడు తననొకరును కూడ పంపిం
చెను. వారిద్దఱు బయటజేరి హూగలుకూరియూ సందులొని
ఒక చెద్దమేడలోకి వెళ్లిరి బంగళీ యొకడు దానొకరును
మేడమెట్లెద్ద దిగబెట్టి నొకరికిపోయి తిరిగి యెంతసేపటికిని
రాలేదు సరిగదా, బట్టలనుగాని సొమ్ముకాని ఇచ్చులేదు.
చివరకా నొకరునకు ప్రాణము విసిగి లోపలికిపోయి విచా
రించగా ఆ బంగళీ యొకడుదా జమీందారు నొకరినొక
డనియు నాయుండినను దాతడు, కేరొన్నిన జమీందారు కా
పురుషు లేడోయను తాను వసంతభాందా గారము నుండి
వచ్చినను మువకుడుచెప్ప వస్తువులను విక్రయించి సొమ్ము
జేతిగా జేసికొని వెనటి దారిని పోయెననియు తేలినది.
పోలీసువారి మోసగాని జాడలు తీయుచున్నరు.

భార్యను కొట్టిచంపుట.

గత మార్చి 27 వ తేదీ బంగాళమునందలి రాజధాని
కలకత్తాలోని ఘోషాగారమునందును తన భార్యను
చాచగొట్టుగా వాంఛించుచున్నట్లును తన వాత చరి
త్రమును విచారించి కేసును పునరుత్తరము నెచ్చుకొట్టును
కట్టుటచేసి జైల్లోనికి తీసులూ 28 వ తేదీ తీర్పుచెప్పి ముద్రా
యికి 10 నువత్సరములను విధించి, శిక్షాపాఠశాల
భార్య పేరు సాక్షి, ఆమె కడుపును 12,18 నువత్సరములు
దూరమున నుద్దామిత భాగ్య గూబున నొక లెంపకాయ
పేసి నడ్డియిన గుడ్డుపెట్టుటను భాగ్య పాఠశాలయొక్క
నిజానామమునందును చేయించుటలను నిట్లుచేసినందున
ముద్రాచెప్పి, సాక్షి జూరీయొక్క తరువాతిచారగొట్టినట్లు
కూడనదిను చెప్పించునందును, ఫిర్యాదునకును పదహారు
గురుసాక్షులు పాఠశాలపబడిరి. సాక్షి నీసిం కేసును ముట్టుట్లు
చారించి విని ప. చానన బై రాగిలో చెప్పగా, నతడు ముద్రా
యింటికి పరుగుగొనివెళ్లి మామనప్పటికి ముద్రాము గదిలో
పల గడియ తేసియుండెను. బై రాగి తలపుత్రమునని మొత్తు
కొనిగా ముద్రాము నిరాకరించెను. దానయిన పంచానమము ఆ
సంపుటిన దొంగతనపులు కల్పి గదిలోనికి వెళ్లి మామనప్పటికి
సాక్షి తలనెక్కినది నియు సుఖయ్యయొక్క చెబులలను
పాఠశాలయొక్క దొంగతనము సాక్ష్యములూ తేలింది. పంచాన

మాల్కీలిక్తువాస్సేను:— నీరు బాగు 24 ముదల
ఒక నంకత్తురమువరకు కలకత్తాలోను, దానిపై నరములందును
బుహిరంగోశ్వాసులు నివసికూడదని బాగు 17 వ తేది
కలకత్తా పోలీసు కమిషనరులు తరఫుచేసి.

ఆంధ్రమహాసభ

సాయిసంఘపు కార్మికము

(ఒక విశేషమైనదానిని)

బెజవాడ జూన్ 28.-ఆంధ్ర) నవా సభ స్థాయివంతు.
పు సభ 17 వ తేదీని చాపురమాచు జరిగింది.

అయ్యో! పోకటరచయ్య, చట్టి పరసినారావు,
గుండాభట్ట నన్నయ్యకాఁట్రై (బాపూపురం) కొండ పేంక
టప్పయ్యపంతులు, శాశం గావలింగు (కాళికాదే) నంజీర
రావు, ఉన్నర లక్ష్మీకారాయణ పంతులు గార్లు పభవలం
కరించిరి.

కాకినాడనుచో నభయం దెచ్చుకొనిన వారు గాక,
చెన్నపురినుండి పురాణంబాగభూషణం, ఉన్నవలక్ష్మీవార
యన, వేమరపు రామరామపంతులు, పిట్టి త్యాగరాయశెట్టి
కె. వి. లక్ష్మణరావుగారును, బంధననుండి కౌతా శ్రీరామ
శాస్త్రిలు, ముట్నూరి శృణ్వారావు, భోగరాజు పట్నాభి సీతా
రామయ్యగారును కాకినాడనుండి దిగ్గిరాల నూత్య ప్రకాశ
రావుగారిని గుంటూరునుండి గొల్లపూడి శీతారామ శాస్త్రి
గారిని పొద్దుటూరునుండి వేలూరువనంజరాధికారిని తిరుపతి
నుండి కాగపూడి ముప్పాపామి అయ్యగారిని విశాఖపట్టణము
నుండి మారేపల్లి రామచంద్ర శాస్త్రిగారిని రాజమహేంద్ర
వరమనుండి గజపల్లి రామచంద్రారావుగారిని, స్థిరసంఘమునకు
సభ్యులుగ జేర్చుకొనిరి.

నందిరాజు బాటన్నగారి దరఖాస్తును, నిదదనోలు వెంటట
రావుగారి యాత్రమును సంఘము కాన చదివెరి. చేతివనుటకు
సంబంధించిన డైరెక్టర్ల తయారుచేయు నిమిత్తము సంచారము
చేసినంగతి సందర్భములనుపనుకూర్చుటకు నియమించుటకును,
వారివేతనము సంచారవ్యయము మొదలగువానిని గురించి నిర్ణ
యించుటకును, రాజోవు సభవారి యంగీకారమునకు లోపడి
కార్యదర్శికి అధికారమిచ్చిరి.

నిడదవోలు పేంకట్రావు గారి యొత్తరూప విషయమై
ముందు సభనరకు నిజపుదలచేసి.

రామరాజానాదివరకు జేయుచున్న సమాచార పరపతి సంఘముల పని భీమవరం తాలూకాలో బూర్తిచేయుటకును స్వామిశాస్త్రిగారు ఆ:ద్యోగ్యును వ్యాప్తిమిత్రుడు దత్తయం డలములలోను, నెల్లూరు, చిత్తూరులలోను, సంచారము జేయుటకును, తీర్మానించిరి.

అంధిరాష్ట్రమును గురించియు భాషాభివృద్ధి రాష్ట్రవిభాజ్యమును గురించియు భరితవర్షమునందలి వివిధరాష్ట్రములవాఁకి తెలుపునుద్దేశముతో నొకచిన్న పుస్తకమును అంగ్లేయభాషలో దయ్యారు పేరుపెట్టిన ముట్టూరి కృష్ణారావుగారిని, కోశ్వరి మానుమంతరావుగారిని, భోగరాజు పట్టాభిషేకారామయ్యగారిని కోరిరి.

అంధ్రముండలములో విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుటను గురించి దొరతనమువారికి విభాషనను తయారు చేయుటకు, నేనువరపు రాయదాసు కుతులుగారి, బయ్య నరసింహేశ్వర శర్మగారిని, ఉప్పువలక్ష్మీబారాయణగారిని, కొండ వెంకటప్పయ్యగారిని కోయవలయు తీర్మానించిరి.

అంధిరాష్ట్రమును గురించి కొండ వెంకటప్పయ్య, షట్టాభిషీతారాయయ్య, వట్లూరు మూర్త్యువారాయణరావుగారు దొరతనమువారికి విజ్ఞాపన తయారుచేయుటకును, తిర్థాన్ని విడిచి

అసదు ఆశీర్వాదు బహద్దరుగారు.

ఈయన సామ్రాజ్యకావనసభిలో కభ్యుడుగానుండు
నోట అంగ సామ్రాజ్యపాతశ్చక్షుడు స్థిరమగుటలెనని చెప్పి పురి
గవర్తి మగానిని కోడగా శ్రీవా రట్టు ధునివత్రిముసి సంగరి

ఈ నడుమ మామూరు కొద్దులో ఒక చిత్రమైన మన
కష్టపు దాదా విచారణకు వచ్చెను. తన కుమారుని నువ్వు ప్రక
ర్తమింఁగా ప్రాసించు కొక తండ్రి యాపాధ్యాయుని మీఁద
దాదా తెచ్చెను. దాదా తెచ్చినతరువాత ఆవిద్యార్థి పగిల ప్రసము
మొత్తముమీఁద బాగున్నట్లు పరిపరచబడినది; దాదా గ్రోసి
నేతుంటి నది. మూల లింగు పద్దిసికేలు తరగతుల నట్లు
బైటపడినవిధము మాతాశ్చర్యకరముగా నున్నది. ఒక విద్యార్థి
ప్రవర్తనను చెడ్డదని తిరిగి దానినే మొత్తముమీఁద బాగున్న
దని మార్పుల కవకాశ పఠించు నెడల, ఉపాధ్యాయులు నిబ
త్తరవాదులుగా పరిగర్తించుచున్నారని యర్థమగును. శిశ్వులు
ముగా చెడ్డప్రవర్తనకు ఉపాధ్యాయుఁ డేవిద్యార్థి పగిల ప్రస
మును చెడ్డదని చెప్పగాను. మనవ్య పగిల ప్రసములు గుఱించి
చెల్లాలిటాదులు మహాభారతమైన యపరాధము. పరిశుల న్య
త్యప్రపలముల నకుభవించు చున్నాము. తెలివిలేకుండు
విద్యార్థులు భంగపడినాకుగా లేకున్నార; వారు కళా
శాలలో ప్రవేశించునంద నిర్బంధించఁ బడుచున్నారు. వారి
విద్యార్థిలాదు యాదాగంటిగోరులపించునది. కాంక్షమేమియొకను
పర్యవసానము ప్రవృత్తును; మనము విద్యార్థిమీకులుగా
నుండఁజల్లు నిర్బంధించఁబడుచున్నాము. హిందూదేశపు విజ్ఞా
నాభివృద్ధిని నాశంపఁచేనది యాదృతి విషయమై ప్రజాభి
ప్రాయము ప్రవృత్తులుగా ప్రతిపాలించుచున్నది. విశ్వవి
ద్యాలయములు వాస్తవమందెట్లానయిత్రములని మెల్ల మెల్లగా
గ్రహించఁబడుచున్నది. ఆవి యయోగ్యతయను నెడను పెట్టి
శుకొలది విద్యార్థులకు విద్యను నిరాకరించుచున్నది. ఆపాధ్య
నిర్బంధములనుండి తరించిన యేకండవృత్తవస్తులతో మా
క్రిమి అవి యుపయోగపడుచున్నవి. ఈభంగపాలుల విష
యమునందు కలిగినయసమృతి కొంచెముకాలములోనే బలపడి
విద్యార్థిభావము నెల్ల సంచలించజేయును; అనంతరమాస్థానమున
దేశాభ్యుదయానకూల మైన విధానము స్థాపించబడును.
కాని, పగిల ప్రసములమైన యాశ్చర్య యపాదము
కుమారు న్నాయకస్థానమునండి వెలువడి, ప్రాంతకయులకుల
కష్టములంతటితో గట్టెక్కనని లేకుపుచున్నది. విద్యార్థి నువ్వు
పగిల ప్రసములని వానిని పుస్తకమును విడిచివై దానినికఱించి
నలుచివాపుట యాపాధ్యాయులకు నులభమేకాని, విద్యార్థి
గతియేమి? ఈతీర్మానములన వాడు యాదర్శమును ది
క్షుడై సంఘపరీక్షాగ్రుండు కావలసినయ్యును. ఇంతిమాత్ర
ముగ్రహించలేని యాపాధ్యాయులకు విద్యాలయము నుండి
తఱిమివేయబడతెను; కఠినపడి పూనుకొనలేకపోయి
కెల్లవాండ్రు మాపాధ్యాయులగా నుండఁగూడదు. దుర్మార్గ
ప్రవర్తకుని నున్నాడని పగిల ప్రసముని గాఢేయట
కుపాధ్యాయుండు నన్యవిధముల ప్రయత్నిం
చుననియను నిరీక్షించెదను. “ఈకెల్లవాడు దిష్టు” డు.
దేశ్వులతోత్పత్తిపడివానివిషయమైక్రమపడనొల్లనియపాధ్య
యాయులపాధ్యాయత్వమునకు రికము. చెడ్డకెల్లవాని బాగు
తలుచుకుని వాచేతఁగాదని యతఁడందుమూలముగానంగీకరించిన
వాడగును. కాగరక దేశములలో నెల్ల నిపర్యేటిరీ వాతకాలు
చెడ్డకెల్లల దుర్మణములను తొలగించి వారిని ప్రయోజనము
గాను మానసికములగు పాదులుగాను మార్చుచున్నది. ఉపా
ధ్యాయులకు విద్యార్థి ప్రవర్తనను చెడ్డదని మాత్రము చెప్పి
మున్నకుండగాదు; ఆ చెడ్డతనమేమిటో దానిని బాగుతలు
చుట తాకమిలేననో తన క్రియన్ని మించి విఫలయ్యునో
నిరీక్షించుతలచి యనుకొనుచున్నాను. ఒక కెల్లవాని పగిల ప్ర
సము చెడ్డద, అనంతరముని మొత్తముమీఁద బాగున్నదని
మార్పునాడెది యాపాధ్యాయుల గూర్చి యింక మేమేమి
తెల్పబడును? ఈయత్తనవాదత్వాపరాధము. నెక డుపాత
కాలుల కన్నిటికిని సాధారణపర్యమాయని శిక్షించఁపడి
యెన్నది. ఈవిషయమునుచూచించి జానమును పరిపరచుట
నీన నాకు ప్రజలు. — ఇండియన్ కేబుల్ న్యూస్ పేపర్.

పట్టపక్షం దొంగరాజులు:--బంగాళములోని నాకావారి
జాతును ముగ్ధుల గూఢచులు 19 వ శతాబ్ది పట్టపక్ష లాఠి దొంగ
జిందా బాదీగల, బహుబలీశ్వరులు. అను పట్టపక్ష గుర్తులు తెలుసు
రావలసివ 199 రూపాయలను గనులు చేసికొని త్రొక్కుచు
నదివేయిన కమ్మముండకు, కొందరు ఈ గూర్తులను అతిని కట్టుకొని
జాగ్రత్తగా పరిరక్షించుకొని వచ్చినవారిని సామ్రాజ్య దొంగరాజు
దొంగలు పట్టుకొని కఠినముగ బాధించినవారు.

THE GREAT WAR.

Sir Roger Casement's Trial Begins.

25TH DAY OF VERDUN BATTLE: STRONGEST GERMAN ATTACK.

France Cedes Ground to Ruin Germany.

GERMAN CHANCELLOR OPPOSED TO TERRITORIAL GAINS.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

Lord Selborne's Resignation Discounted.

LONDON, June 26. The resignation of Lord Selborne is discounted. It does not affect the Home Rule situation.

The Casement Trial Begins.

LONDON, June 26. The trial of Sir Roger Casement on a charge of high treason opened at the High Court to-day before the Chief Justice and Justices Horridge and Avory and a jury. The Attorney-General and the Solicitor-General are prosecuting and Sergeant A. Sullivan, Mr. Artemus Jones and Professor J. Morgan are defending. The Court galleries were packed. The prisoner pleaded not guilty. Numerous jurymen were challenged.

Ulster Home Rulers Decision.

Received with Relief.

LONDON, June 26. The decision of the Belfast Conference was received in London with relief and satisfaction. No further difficulties are anticipated. The issue in Belfast was doubtful until Mr. Devlin made an eloquent appeal and gave intimation that he and his colleagues would support Mr. Redmond in resigning, which carried the day. The meeting of four thousand persons at Cork convened by Mr. William O'Brien passed a resolution protesting against a settlement involving partition of Ulster. Lords Balfour, of Burleigh, Cromer, Halsbury, Middleton and Salisbury in a statement declare that the question is not local but imperial and should be dealt with after the war.

Ships Sunk.

LONDON, June 26. The British Steamer "Astrologer" and five Italian sailing ships have been sunk. A Danish schooner has been attacked and set on fire.

Honours for Indian Army Officers.

LONDON, June 26. The "London Gazette" announces that the Distinguished Service Order has been awarded to Major Dopping Hepenstal, First Gurkhas; Captains H. K. Hunt, 25th Punjab; P. F. Gow, Medicals, and P. C. Hobbart, Engineers.

The Military Cross has been awarded to Captain W. R. James, 89th Punjab; Lieutenants T. N. Kemp, 9th Gurkhas; C. Tedman, Indian Army Reserve of Officers; and Second Lieutenants W. G. Gough, 2nd Gurkhas, and J. A. Kiddle, and F. A. Menzies, Indian Army Reserve of Officers.

The Silver Market.

LONDON, June 26. Messrs. Montagu's silver report says a rise in price caused dear sales from Indian bazaars which were checked by the ensuing fall. The clearance of supplies caused a recovery. Exports of silver for the first five months of the year declined by 37 (?), but the decrease was more than recovered by a reduction of nearly sixteen million ounces in shipments to India.

France.

A Cruiser and Destroyer Torpedoed.

PARIS.—The Italian auxiliary cruiser "Litta di Messina" and the French escorting destroyer "Fourche" have been torpedoed in the Straits of Otranto. Most of the crews were saved.

German Determination to Capture Verdun Terrible Losses in Attack.

LONDON, June 26. The hundred and twenty fifth day of the battle of Verdun witnessed numerically the strongest German attack hitherto made, says a French semi-official statement. The Germans continue to pay a fabulous price for the smallest gains. For instance, they suffered terrible losses at Fleury in order to occupy a few houses at the entrance to the village. Clearly the German General Staff will renounce the struggle only when they no longer possess the means to keep it up. They wish to save German prestige and capture Verdun at any cost, even though its possession has no longer any military advantage.

France's Policy.

LAHORE, June 26. LONDON, June 25th.—The "Pall Mall Gazette" points out that throughout the Verdun operations France has ceded ground at the price of German casualties, believing that the process will end in Germany's ruin. There is no reason to doubt that the policy is working satisfactorily.—("C. and M. Gazette.")

Italy.

Austrian Retreat in the Trentino.

LONDON, June 26. ROME.—It is officially announced that the Austrians have begun to retreat in Trentino and that the Italians have recaptured several positions. They continue to advance vigorously on the hills of Ebnay.

A communique says the Italians achieved important successes and forced the Austrians to evacuate Castle Gomberto, Asiago and Monte Cengio, and are following up the enemy hotfoot.

Italians' Brilliant Progress.

LAHORE, June 26. LONDON, June 25th.—The Rome correspondent of the "Central News" states that the Austrians between Adige and Brenta have been driven back from one to two kilometres. The Italians are progressing brilliantly on the Arsiers-Asiago plateau.—("C. and M. Gazette.")

Greece.

Bulgarian Attack Repulsed.

LONDON, June 26. SALONIKA.—The Bulgarian attack on Poroy has been repulsed.

Germany.

Opposition to Territorial Gains.

LAHORE, June 26. LONDON, June 25th.—Dr. Von Bethmann Hollweg has authorised a statement that he endorses Herr Scheide-mann's opposition to the territorial gains from the war.

Arabia.

Arabs and Turkey.

Mahomedans Feeling in Lucknow.

LUCKNOW, June 26. Maulana Abdul Bari, in a telegram to the Private Secretary to H. E. the Viceroy, says that the news of the declaration of independence by the Sherif of Mecca has produced consternation among the Muslims and is causing them most painful anxiety. An emergency meeting of the Council of the All-India Moslem League will be held this evening to consider the situation. A public meeting of the Muslims of Lucknow will also take place at Rifa to-morrow.

Austria.

The Russian Advance.

LAHORE, June 26. LONDON, June 25.—The Russians at Weznitz and Gurahumora are over 40 miles distant from the Stral and Dvina passes respectively.—("C. and M. Gazette.")

United States.

President Wilson's very Strong Note.

LONDON, June 26. WASHINGTON.—President Wilson has sent a very strong note to Mexico demanding the immediate release of troops captured at Carrizal.

Alleged Theft of Hospital Comforts.

From Bombay Dock.

BOMBAY, June 26. The C. I. D., Bombay, have under enquiry a case in which they have already arrested three persons, all employed in the Royal Indian Marine Dockyard, in connection with the alleged theft of three cart-loads of provisions and hospital comforts, the property of the Supply and Transport Corps lying at the Alexandra Dock. It is stated that three carts loaded with tins of provisions, such as condensed milk, cheese, butter and other hospital comforts, passed out of Alexandra Dock through the main gate on Saturday last on a pass alleged to have been signed by Inspector J. Smith of the R. I. M. Dockyard. Igna Furtado, assistant to Smith, followed the carts. The Customs Preventive Officer at the gate became suspicious about the carts' movements and dogged Furtado. The latter, it is further alleged, on finding that he was being shadowed by the Customs Officer, returned to the docks with the carts and got them back inside the dock limit. The Customs Preventive Officers, Mr. Ackroyd and Chief Inspector Mr. Maguire interposed at that stage, stopped the carts and communicated with the C. I. D. and the Dock Police, Superintendent Sullivan and Inspectors Jefferies and Shaw arrived on the scene, took the stores in their charge and arrested Mr. Smith and his assistant Furtado. Subsequently they also put under arrest Henderson, Mr. Smith's assistant. All the three accused were placed before the third Presidency Magistrate to-day and remanded, to enable the police to complete their enquiries.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Bombay.

Durbar of Deccan Chiefs and Sirdars.

Interesting Function by Lord Willingdon.

POONA, June 26. His Excellency Lord Willingdon to-day initiated the practice of the Governor himself holding the usual birthday durbar of the Chiefs and Sirdars of the Deccan instead of leaving it to the Agent for Sirdars to do so. The function had many of the features of a levee, there being a large gathering of Chiefs. Among those present were the Chief Bhoosle of Satara, Chiefs of Oudh, Akalkot, Bhor, Phalten and many others, all of whom were presented to H. E. Lord Willingdon at the opening of the Durbar by Mr. Robertson, Chief Secretary. In addition to these Chiefs there were present members of His Excellency's Council and the principal European and Indian gentlemen now in Poona. Lord Willingdon drove in state to the Durbar and was received with a salute by a Guard-of-Honour furnished by the 4th Wiltshire. After he had taken his seat on the 'dais' the Durbar was declared open, and Mr. Robertson, Secretary to Government, presented the Chiefs to His Excellency. When this had been done Lord Willingdon addressed the assembly. Dresses of honour were then presented to the Khan Saheb Bhoosle of Satara, the Raja Saheb of Akalkot, the Chief of Ramdurg, the Chief of Savanur and Sardar Mudhar of Poona, Taher Saytudin of Surat and Ahmed Ali Khan of Poona as also several others. Distribution of flowers concluded the ceremony.

POONA, June 26. In addressing the Durbar of Chiefs and Sardars of the Deccan Lord Willingdon said:—

Chiefs and Sardars in the Deccan and Gentlemen:—

In rising to greet you this afternoon I wish in the first place to give a short explanation of the reasons which have impelled me to change the long and established custom of personal visits between the First Class Sardars and the Governor to the more formal and dignified ceremonial of a Durbar which form of interchange of courtesies between the Governor and Sardars was last held in the year 1863. This custom of personal visits was established many years ago at a time when the Governor had few opportunities of meeting the Sardars and when, I venture to think, he had more leisure at his disposal than have Governors at the present day. I am quite sure that you will not think for a moment that by making this change I am exhibiting any lack of courtesy to yourselves, or of consideration for the dignity of your position. Nothing is further from my intention, but when we consider how great an improvement has been made in the means of locomotion and by development of roads and railways with the result that the Governor is fortunate in being able to meet you more frequently on private and social occasions. I have come to the conclusion that I might fairly ask you to dispense with the old custom of official exchange of visits and invite you all to meet me in a Durbar when in my official capacity I could review the chief wants of the past and make such remarks with regard to the future as might be of interest to you as Chiefs and leading landowners in this part of the Presidency.

Since last you met here in Durbar in the year 1915 we have to regret the death of no less than 13 Sardars among whom I would mention Sardar Shivaji Aana Saheb Bhoosle of Satara the descendant of Shivaji in the elder line, Sardar Coopuswanji Mudhar who for long years was a prominent and respected citizen of Poona, Sardar Sayana Abdulla Bhai the High Priest of the Bhor community and the ancient Sardar families of Dahode, Vinchurkar and Purandhare have each lost a leading member. We have to give our felicitations to the Chiefs of Jamkhadi and the Chiefs of Akalkot on the birth of sons in the year 1915, and the Chief of Miraj (junior) on the birth of a son on May 29th of this year and to Sardar Bivalkar on receiving the Kaiser-i-Hind Medal of the 1st Class during that year.

Turning to the progress of the war I am glad to have this opportunity of expressing to you my very sincere appreciation of the fine example you have set in your States and Districts of loyalty to your King Emperor and of steadfast determination to do all in your power to help forward to a successful issue the great war in which the Empire is engaged and of the generous help you have given to our funds in this Presidency for the relief of our gallant troops and for assisting families in distress. In particular I desire to acknowledge the munificent donation of one lakh made at the outset of the war by Pant Sachiv of Bhor whom I am glad to see present here to-day. He has added to my obligation by permitting me to announce that he has decided in celebration of the present occasion to contribute a further most generous contribution of Rs. 10,000. Your example has, I feel sure, had a great effect among your people in giving them a true conception of the reasons for and the progress of the war and dissipating those numberless false rumours which were busily spread abroad in its early stages. I am certain that I can rely on your help in the future, if it becomes necessary to make a further appeal for our funds and I am sure you will not take it amiss if I venture to urge you as far as you can to give valuable assistance in the successful prosecution of this struggle by subscribing to the loans which are being raised for supplying the necessary funds to meet out the war expenditure. While many Chiefs and Sardars in the Presidency have desired to perform their duty to the King Emperor by active service at the front, it has been only possible to gratify this laudable desire in a certain number of cases of the Deccan Sardars. The Chief of Akalkot had the honour of receiving a commission in the 3rd Division, with which regiment he served for some months in England before he was sent to France on active service. His regiment was under the command of

TELEGRAMS.

Lord Willingdon then spoke at great length on agriculture and irrigation. In conclusion His Excellency said "Cheer Soldiers and gentlemen:—In conclusion may I cordially wish all health and happiness to yourselves and your families and that under the blessing of Providence we shall have good and sufficient rains during the coming season which will bring abundant prosperity to all classes in our Presidency.

MULTAN, June 26.

Judgment has been pronounced by Khan Sahib Shauk Ali Sessions Judge, in the case of alleged murder in which Kna, Nabia and Fateh, coolies, were charged with the murder of Lala Lokuram, contractor, Hapwah canal. All the three accused have been sentenced to transportation for life under Section 303 of Indian Penal Code.

BOMBAY, June 27.

The anniversary of the death of the late Professor Gopal Ganesh Agaskar, who in his life time rendered valuable services to the cause of social reform, education and literature as editor of the "Sudharak" newspaper and as a life member of the Deccan Educational Society, will be celebrated here by a public meeting on the 2nd July after which the Honble Mr. Paranjpye presides. It will be followed up by a cosmopolitan dinner which forms a prominent feature of the celebrations. A working committee has been formed with Sir Narayanrao Chandra-
mukar as its chairman.

Bursting of a Bund.
Gardens Damaged.

RANGOON, June 27.

Three Chinese vegetable gardens were damaged yesterday morning by the bursting of Elephant Tank dam to the north of Shwedagon pagoda. A great volume of water swept down the hill into the gardens which were inundated. By the time the P. W. D. officers hastened to the scene, the leak in the dam which was at first four feet square had increased to nearly twenty feet square. The whole of Myenigon village was flooded, but fortunately there was no loss of life as the villagers had sufficient warning to leave their houses. To heavy rains in the past few days is attributed the disaster.

RANGOON, June 27.

The American steamer "Hanneah" chartered by firms in China and consigned to Rangoon Chinese merchants went aground on Sunday on the sands beyond Elephant Point. It may be necessary to jettison the vessel which was carrying general cargo and a number of Chinese passengers who were conveyed into the port in launches last evening. It is hoped to get the steamer off in a day or so.

RANGOON, June 27.

RANGOON, June 27.
Sepoy Krishan Nair, 79, Carnatic Infantry, having died under suspicious circumstances yesterday a post mortem has been directed to be held. It appears that he was a patient in the Regimental Hospital and had occasion to complain to sepoy Mangapati and Bhoomiah of insufficient rations being given to him, and threatened a report them to the Recruiting Sergeant. When the patient got near the Hospital bungalow two sepoy set upon and gave him a beating. Shortly after he died. The two sepoy have been lodged in the regimental guard room pending the result of the post mortem.

Mr. Asad Ali Khan.

Granted a Certificate of Naturalisation.

MADRAS, June 26.

We are informed that on an application from the Hon'ble Mir Asad Ali Khan Bahadur, who stands for election to the Imperial Legislative Council, H. E. the Governor-in-Council has been pleased to grant him a certificate of naturalisation as a British subject.

Bikanir Maharajah.

Leaves for the Gold Fields.

BANGALORE, June 27.

His Highness the Maharaja of Bikanir and party arrived here last night at 9 o'clock and resided at the palace. His Highness left this morning to visit Kolar Gold Fields and is expected to back here this evening.

Intending passengers are warned that until further notice there are no sailings from Egypt to Greece.

The P. and O. Mail "Arabia," with the outward mails and 88 passengers, left Bombay Harbour at 5.30 P. M. yesterday.

The P. and O. Company's steamer "Kaisar-i-Hind," with the outward mails from England of the 16th instant, passed Suez at 4 P. M. on Sunday, the 25th instant.

It has been decided to hold the next session of the All-India Bhatia Conference at Lahore during the Christmas holidays. A Reception Committee has been formed.

The "Tribune" of Lahore reports that a young Punjabi doctor, Sohan Lal Bhatia, M. B. C. M., Cambridge, has been working as House Surgeon of St. Thomas' Hospital, London.

In supersession of the Madras Telegraph Office notification dated 24-6-16, it is notified that Private and State messages will be accepted for "Bahrein" in the Persian gulf at the usual rate for Bushire plus eight annas and four annas a word respectively in the case of private and State telegrams.

SIMLA, June 27

There is almost a complete break in the Arabian Sea monsoon, but the Bay monsoon continues fairly active. Rainfall has been nearly general in Lower Burma and Bengal and local in Upper Burma, Assam, Bihar and Orissa, Central India east, in Konkan, Malabar, Mysore and Madras Deccan. A few falls also occurred in Mussoorie Hills, West Central Provinces, Bombay Deccan and north Madras coast.

The Chief amounts are:—Bassén, Kyaukpny, 2 inches, Akyab 1½, Moulmein and Diamond Island 1, Myitkyina 4, Cherrapunji 6, Cox Bazar, and Mymensingh 1½, Bogra, 1, Daltonganj and Marmagao 2.
FORECAST.—No great change.

అనుమానాస్పదమును సందర్భమున కలుగుట.

రంగును బాను 27: — 79 క కర్నాటక పదాతి
దళము నందలి కృష్ణవర్ణులను ఆరు సిపాయి నిన్నను ఆ
మానాన్నదనుగు సందర్శమున చనిపోయినందున శివవీర, కృ
చేయవలసినదని అధికారి లాజ్జాపించిరి. ఈసిపాయి సేనా
వైద్యశాలలో చికిత్స చేయబడుచుండెను. నుంగపతి భూమంతు
అను సిపాయి లతని కామరదవధార్థములను తక్కువ చేయు
మానానిని సిపాయిలను చేర్చు సార్జెంటు గారితో నా లెద
ఫిర్మానుచేసి మరల వైద్యశాలకు వచ్చుచుండగ నాయందగ
సిపాయిలను వైద్యశాల గు మీ ప ము న నా త ని స
కొట్టిరి. కొట్టిన చురి కొంతసేటికే ఆతడు మృతిపొందెను
ఆసిపాయిల నిర్దారి తడవరక్షాఫలితము లేలవరకును లెచట
యొకకొట్టులో పెట్టిరి.

ఈ నెల వారు లేవు వానలవచ్చునని మందర వాణిపోసిన వారికాకాభంగము కలిగినది. అనేకములగు చేయి సాగుచేయఁ బడకున్నవి. ధాన్యాదుల పెంబు క్రమక్రమముగా హెచ్చుచున్నవి.

కానబురిక కలరావచ్చింది. దానిచిత్తుకై శ్రద్ధవంతు
మొకటి వంతుబడినది కాని, వారొకరువారు. దేశము ఓప్పుము
అనుటచేత, ప్రయోజనములే గాక గానరావున్నది.

[illegible]

23వ తేదీని జిల్లాబోర్డు మాటించు జరగెను. స్త్రీ విద్యార్థి
విషయకమైన ప్రభుత్వాజ్ఞను గురించి పర్యాలోచించుటయే
వాటిపై భాస కార్యక్రమము. స్త్రీలకై జిల్లాకళ్యాణమక్షయే
మున్న తపోతకాలయైనను ఉండవలెనని ఎస్. గంగారాజుపంతు
లుగా రుపపాదించి. ఆరంభ శాసన ప్రతిఘటింపఁబడినను తుద
కా ప్రకారమే తీర్మానింపఁబడినది.

యూనియన్ ఛైర్మనుడు రెండు సంవత్సరములుగా భాటీ
పడియున్నది తాలూకాబోర్డువారు తాత్కాలికపు ఏర్పాట్లు
మాత్రమే చేయవచ్చును. జిల్లాబోర్డువారు జోక్యము కలుగ
గల జేసకొనుట యశ్యము. ఇంటిన్న వచ్చింపక బడి
వచ్చింపకగూడదని పాఠము త్రిభువ్వయ్యవారి కొకచువాడను
వెట్టివారు. అది ఎ మూల్యవారాయణ మూర్తిగారి యధీనము
చేయబడినది ఇప్పటికి రెండువేల త్రైసు స్థానకాధికారులు
దానిని పుభుత్వమువాకి పంపలేదు. ఈ సంవత్సరపు పన్ను
నకు యూనియనువారు రక్కడే డిమాండు చేసినారు.

ఇక్కడి పాఠశాలలో ఈసంవత్సరము మూల్యపైసలు తరగతి పోగొంటింకబడును. ఈపాఠశాల ఖర్చులపై జిల్లాబోర్డువారు సర్వేయిమునకు 15 నందల రూపాయల విరాళ మొసంగెదమని వాగ్దానము చేసియున్నాడు. ఇక్కడి ప్రభుత్వమువారి బాలికాపాఠశాల కొకయోగ్రును ప్రధానోపాధ్యాయుడుగా నియమింపబడినాడు. అక్కడ చదువుకొనడి బాలికలు తెచ్చుచున్నారు. కాబట్టి యాంధ్రుడే ఏదానోపాధ్యాయుడుగా నియమింపబడవలెనని విద్యార్థిభాగిణికోక యిట్టి సంపదనునని తెలియచుచున్నది.

మదనపల్లి వార్డులు - కళాకాంక్ష సంబంధించిన పాఠశాల 12-వ తేదీని లెక్కాబడింది. కాండే ఆర్. గిరిరావుగారు తమ ప్రధానోపాధ్యాయుత్తము చాలించుకొనిరి. వారిస్థానమున పొద్దుటూరి హెన్రీజనుడి సి. రామయ్యగారు నియోగించబడినారు. ఎమ్. ఎస్. మూక ఎమ్. ఎ. గార్ల పేర్లతోగా రద్దీచే. వారు - చూచితేభువంధ.

తీర్థక్షేత్రములకు పోచిరాజు వెంకయ్య, బి.వి. గారు - ఇంద్రా
చలము తహశీల్దారుగానుండి వీరు స్వస్థలమును రాజమహేంద్ర
వరములో 26 శతాబ్ది తెలఱవారి 11 గంటలకు పరమ
గతులైనవి నామొకరు విచారమునుచున్నది. ఈయకాలమున
ముది కలిమూరితహశీల్దారులు యితేలియుచున్నది. వీరాపాం
ములలో నున్న స్థలిధముల జననమృతముగ బ్రవర్తించిరి. - మ
దితేలునందు.

సీమరు తిరుగుబాటు

రంగూను నూనె 27 — హామీలు అమీకావా.
 పీచుకు అది వారము వాడు ఎరిఫెటు పోయింటు మొదల ఇను
 కలా చొచ్చుకొనినది. క్రియజీకులు మున్నగు వారు వడత
 లా చేస్తవను గొనిరాబడిరి. ఒకటి రెండు దిములలా మోద
 లేల్లబడవచ్చును.

దక్కను సర్దురుల దర్బారు.

వ్యవసాయము విషయమై ముచ్చటించుచు విల్లింగెడను
 పోవు విల్లిమెన. వ్యవసాయ పథివృద్ధి కావలయునన్న మాకు
 జనుగలయును. వ్యవసాయము చేయుటయందు
 నవీన మార్గముల నలంబించి పశువు, పక్షి నభివృద్ధి చేయ
 యును. ఈపురోభివృద్ధియందు పరిజ్ఞుల దొరతనము వారిని నవ
 యాడవలయును. కూలీలు మున్నగువాటి కట్టుబడునవి
 ఆదాయ మధారపడియున్నది. గడకు మీరి విషయమున
 బుచ్చుకొని ఉన్న తదేశానికి గొనిరావలయును.

ప్రొఫెసరు ఎగాస్కరు.

పాఠశాల విద్యను

బొంబాయి నాను 27. — గోపాల్ గణేష్ ఎగాస్క
గారు సుధారక్ పత్రికా సంపాదకులుగ ను, దక్కను
ద్యానభాసభ్యులగు నుండి తమ జీవితకాలమున అపారము
జేత నేరి నొనర్చియుండిరి. వీరి సాంఘికవిజ్ఞాన సభ జు
2 వ తేదీ పరంజీ వైగారి యధ్యక్షులకింద జరుపుకొ
నభయోజితవాలి విద్యబాటలపాఠశాలము క్రింద గూర్చు
భుజిరిరు. కార్యనిర్వాహక సంఘము కటి ఏర్పాటుకొని
సంఘమునకు సర్ నారాయణ్ చంద్రమార్కరుగా రధ్యక్షు

శ్రీ జనమునకు ముఖ్యమగుభూషణము.

చక్కని తలకట్టు.

వట్టువలె, మెత్తనై, దట్టముగానుండు నల్లనిశిరోజముల కోరిని శ్రీలుందురా?

కామినియా ఆయిల్ (రిజిస్టరు)

శ్రీలక్ష్మణ కప్పనినది. మెదడునకు కనిబెట్టుతారలకును శ్రీలక్ష్మణ, చిప్ప బనియేలేదు. ఉష్ణాధికతయన తలచల్లబడును, నొప్పిపోవును, బట్ట తల బాగుబడును, అన్నిటికన్న మిన్న గువానన లభించును.

మెనురూ వస్తుప్రదర్శనమున బంగారుపతకము

బహుశురి బడసినది. దీని ప్రాధాన్యత విశేషముల బొగడుట కిదియేచాలును. ఊరక గార్వరంటీలు పూచీలు, ఇయ్య నేల కేళిమందంతటను వాడబడుచున్నది. యొకటియే. ఇంతవరకు వాడి చూడవచ్చుచో తెలుపనే వాడును. నిశ్చయముగ సంతోష మును గలిగింపగల గొప్పవరము. ఒక్కసారి వాడినచో ఎల్లప్పుడును మీరే విడవడవలయు.

పాచ్చరిక:- కామినియా ఆయిల్ అడిగినప్పుడు కొందఱు మోసగాండ్లు ఏదో యొక సామాన్యత నూనె చూపి "ఇది చాలామంచిది. మిక్కిలి చక్క" యనిబెప్పి దానిని కొనుచు తెప్పయిస్తారట. ఆమాటలచే మోసపోకుము. ఆ నూనె లలో వారికి మిక్కిలి లాభము వచ్చుచుండుటచే అట్లు చేయుచున్నారు. కామినియా ఆయిల్ రిజిస్టర్డ్ మాత్రమే చూచి కొనుడు.

ఒక సీసా రు 1-0-0. ఏ. పి. రు 0-4-0
8 సీసా రు 2-10-0. ఏ. పి. రు 0-7-0

సోలువజెంట్లు, ఆంగ్లో. ఇండియన్ డ్రగ్స్, అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

55, హమ్మనసీడ్ మార్కెటు, బొంబాయి

124

మదరాసు ఏజెంట్లు:- సుహితా పురుషోత్తం మూల్లి, 29, చైనాబజారు రోడ్డు, మదరాసు

బాధాపీడితులకు వరము: ఐవోడి నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

అతిశుభ్రత రక్తమున జనించుబాధ్యులకు కీటమునంటి చుండు. కుంభులను, చచ్చులను, గండమాలను శుంధెను, చాతకోళ్లను అన్ని విధములను గలగు నర్మకోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

28

కనావధిసార్వభౌమ గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యకత్తివను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. కీరమునందలి పాదరసదోషములను, చులబద్ధమును కార్మసంబంధమును నొప్పిలను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. కీరరాశిగలము గలగు కేయును. 16 రోజులవర కుండుటకు 4 షెన్సుల బుడ్డిలలో ఆయువును.

ప్రాప్తి:- పి. డి. సావంత్, గజక. పననవాడి నం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi No. 124, No. 2. BOMBAY.

Silks!

అద్వైతం!

Silks!!

Silks!!!

సాగరిక హెచ్చికలది ప్రపంచము అందగునపుడు నిలిపించుచున్నది. జనులకు కీరసాంధ్యము నకు కలయు వస్తువులలో అత్యుత్తమమైనది. చూడకముందు అందము తెచ్చు వస్తువులన్నిటిలో మనము ధరించు దిస్తులే ప్రఖ్యాతమైనవి. అందుచే జీవితయోగముగలవారు, మా స్వలాభము కొఱచును, జపాన్, మారల్, బెంగళూరు మున్నగు స్థలములందీ మేలైనపట్టు తెప్పించి అనేక అందమైన ఆచులలో (నెల్లూరం, గోరం, దక్షిణాదం, మామిడం, దిండికల్ అంచు వగైరా) ఎక్కువసాధ్యము, తేలు, తేలు, మృత్యుల, ఖండువాలు, చీరలు, కంచలు, కోటులను, తలగుడ్డలు లోనగునవియు నేయించుచున్నారము. ఇదివరలో మావద్దబట్టు ఖరీదుచేసిన వారిలో కలుపురనుండి మాకుచేసిన యోగ్యతాకర్తీయలే మేము తయారుచేయుచు బట్టలయొక్క ప్రాశస్త్యమునకు నిదర్శనము. తెలుసుకొని ఈక్రింది చిత్రమునకు వ్రాయవలెను.

ఖరీదు	వెడల్పు	పొడవు	
అంగుళాలు	గజాలు		
12-0-0	47	8	మారల్ పట్టు ఖండువా తెలుపు, గోల్డెన్ కలరులోను
10-0-0	47	8	మారల్ పేక ఖండువా, తెలుపు గోల్డెన్ కలరులోను
7-8-0	47	8	జపాన్ పట్టు ఖండువా తెలుపు
11-4-0	27	5	మారల్ పట్టు తలగుడ్డ, తెలుపు గోల్డెన్ కలరులోను
11-4-0	32	5	మారల్ పేక తలగుడ్డ, తెలుపు, గోల్డెన్ కలరులోను
8-12-0	32	5	జపాన్ పట్టు తలగుడ్డ, తెలుపు.
8-0-0	54	1	జపాన్ పట్టు కోటుగుడ్డ, తెలుపు.

489

(10-8-16)

ముప్పన సోమరాజు, పెద్దాపర, గోదావరిల్లా.

గ్యాల్లీస్ మోటారు పాఠశాల

మోటారుబండ్లు పడుపుటకు, వాటిని బాగుచేయు గలగు తరిపేయను నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో యేదేభాగములు యేదేపనునోయనో అని తెలియజేయునపుడు స్వల్పముగానే ముందరము యూయంకముల నెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈ పాఠశాలలో, యూరోపియన్ మోటర్ల నేర్పించబడును. ఇది నెండు మాసములలో నేర్పించగలర్చు తెలుపవారివద్దనుంచి లై సెన్సు యిచ్చించి పంపబడును, అందులకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగివచ్చును జూలై నెల 1వ తేదీ నుండి ప్రారంభమగును. క్లాసులో చేరదలచిన విద్యార్థులు జూన్ 31 వ తేదీని గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికొనవలయును. పాఠశాల విద్యార్థులు కోరినచో నిగమించుట తావోనంగబడును. ఈ క్రింద నుదహరించువారికి ప్రాసెస్మెండు.

(41) గ్యాల్లీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు
Galley, & Co., 149 Broadway, Madras.

దయ యుంచి యిటు చూడుడు

1. నిత్యకర్మాప్తము— సవ్యరాంధ్రాభియోగము. ఇందు స్నానసంధ్యాకంఠవాది ౪౦ విషయములుగలవు. ౧-౪-౦
2. ,, గోభాగము సంస్కృతాంధ్రాభియోగము సమన్వితం. ౦-౪-౦
3. ,, శ్రీశ్రీ త్రై రత్నము— ,, ౦-౬-౦
4. యోగవాసిష్ఠ రత్నము— సాంధ్రాభియోగము. ౦-౪-౦
5. పాఠశాల ప్రదీపిక— జీవా తాత్పర్యసహితము 3-౦-౦
6. యోగపాఠం జలము— సాంధ్రాభియోగమువివరము. ౧-౦-౦
7. రాజయోగరత్నాకరము ,, ౨-౦-౦
8. అభివృద్ధి ద్యౌత్రము— తొట్టి జెడ్యము. వచనము. 3-౪-౦
9. చాఖై ఖరి విద్య ,, ౪-౪-౦
10. శోగాశాస్త్ర విశేషము ,, ౦-౬-౦
11. ఆర్థికములము— సవ్యరాంధ్రాభియోగము ౦-౧౨-౦
12. తీర్థశాస్త్ర మహాలయప్రకరణము ,, ౦-౪-౦
13. భక్తివిజయము— వచనము, రభాగములు 3-౦-౦

తయారుచేసెను:— మా నేజరు స్వధర్మప్రకాశిని, గుంటూరు, అని ప్రాసెడి.

407

అలంకారత్వత్వ విచారము.

అంధకవిత్వా విమర్శాగ్రంథమాలికా ద్వితీయ భాగము.

గ్రంథకర్త: కుసుమంటి సీతారామయ్య.

ఇందు ప్రాచ్య పాశ్చాత్య విమర్శనా నియమము లుచ్చరింపఁ బడినవి. కావ్యమున నెల్లుండవలెనో, కవిత్వలక్షణ మెట్టిదో, విమర్శన మేమోనను సాగవలయునో, కావ్య నిర్మాణమున కలంకారము లావశ్యకమునో, కావ్య, మొదలగు నంశము లన్నియు తేలూలుకు తెలియఁ వ్రాయఁ బడినవి. ఆంధ్రభాషా కుమారుల కిది మిక్కిలి యుపకరించును. వెల. 0-8-0.

వలయువా రీ క్రింది చిరునామాకు వ్రాసి తెప్పించుకొన వచ్చును.

చివుకల మల్లికార్జునశాస్త్రి,

479-17-6-16

వేమూరు, గుంటూరుజిల్లా.

Amrutanjan

Best Indian Pain Balm.

తల వ్రప్పము!

గుణ వర్ధిలము!!

ఆమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పులమాన్వను, వాయువుపోట్ల బోగొట్టును, చర్మపునోవుల బారదోలును. పోట్లబోగొట్టును

వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

ఆమృతాంజనము డిపో, 7, తంబుకెట్టిది మదరాసు.

ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.

గ్రంథకర్త:- గా. హరిశర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ.

తైలినులభము. కథలు చదివినట్లు చదువుకొనవచ్చును. బహుప్రాచీన కాలమునుండి లోకములో అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లింకు వ్రాయబడును. చందాదద్ధతి ఆరంభించికలకు రు. 2-0-0

అంచెకూలి లేదు. ప్రవేశమునుము తెలుసు

స్వీడనున సంచికలు పి. పి. గా వండుచును

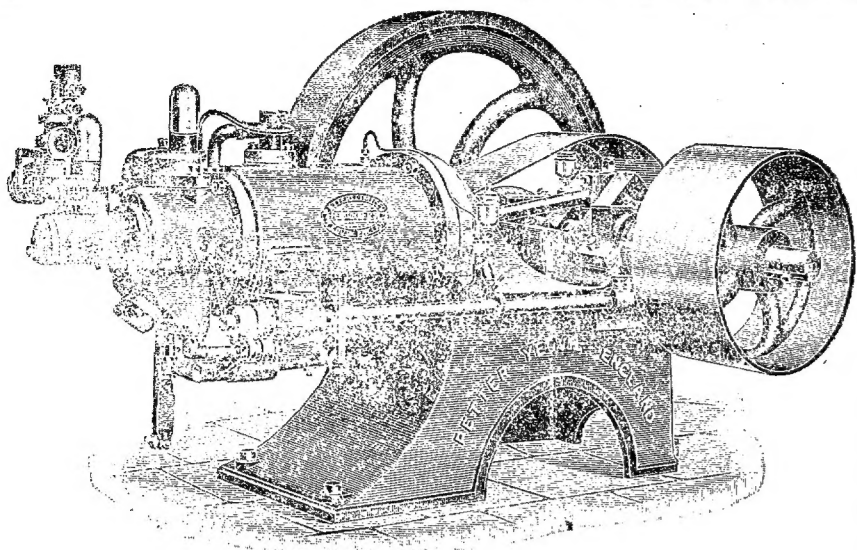
తయారుచేసెను:— ప్రపంచచరిత్రకార్యాలయము,

(27)

145, కాంపి, మదరాసు అని వ్రాయుడు

వెట్టర్ వేటంటు ఆయిల్ ఇంజనులు.

కులభద్రుడు యంత్రములును - చక్కని పనితీరు - నూలనిర్మాణమును, విరాటంకమును ముచ్చటైన వడకయు ఈయంత్రములకు గొప్ప ప్రఖ్యాతినిచ్చెదవు. అన్ని పరిమాణములలోని యంత్రములను అవరిష్కృతమున (Crud) తయారుచేసెదను, మంచి చమురుతోనైనను, నిలువయున్న నూనెతోనైనను, చక్కగా నడువవచ్చును.

వెట్టర్ ఇంజనుల ప్రత్యేక ఉపయోగములు.

1. తనంతటనే తీంపులేనిదే రగుల్కొలుపగల గొట్టముగలదు. ప్రారంభించబడిన తే తీంపు ఆవసరములేదు.

2. తగులబడిపోతుండనుండు రగుల్కొలుపగలగొట్టములు ఇతర యంత్రముల యందు కొన్ని వారములలో చెడి పోవును. ఇటు కొన్ని వత్సరములకు చెడిపోవును.

3. ప్రేముడు ఒత్తిడిని తగ్గించుటచే, యంత్రము స్వాధీనమున నుండును. 4. కట్టెకలుబడుట మిక్కిలి తక్కువ. నడుపుటకు కావలసినంతకంటె తక్కువచమున వృధాగా కాలము. 5. త్వరలో నడపింపవచ్చును ఏ పరిమాణపువారిలైన 5 నిమిషములలో తడవరచ్చును. 6. బలకరములయిన పరిచేయు భాగములకు కొన్నిటిని ఎత్తుకొని జతపర్చి, నూలముగా నిర్మింపబడిన దగుటచే ఎత్తుకొనిపోవుటకు సులభము. 7. పీటల ఇంజనులు విరామము లేకుండ పనిచేయుటకు తగినవి. 8. పరిచేయు భాగములు బహు కొద్దియగుటచేత నిర్మాణముతీరువు. 9. ముఖ్యముగ పరిచేయుభాగములకు లేక చక్రమునకు అపాయము సంభవించినప్పుడు నూనె సప్లము తనంతట ఆగిపోవును. అందువలన యంత్రము నిలుచును. కావున సురక్షితముగ నుండును. అనేకటి పరిణామములలో స్థావరములలోను, వెలులకుగారి, ఇతర విషయములకుగారి వరుచేసి మాకు వ్రాసినాడు.

బెప్టు అందు కంపెనీ, లిమిటెడ్, ఇంజనీయరింగు డిపార్టుమెంటు, మదరాసు.

1-0 పులల పు స్రవము ఉచితము
అంగీకరించు కార్మికులును పొందుట స్వాభావికముగా నున్న విధులను అనుసరించుటవలననే కల్గుచున్నది. ఈ పులల పు స్రవము అంగీకరించుటకు కలగజేసి కార్యమును దృఢపరచుటకు అంగీకరించుట ఇష్టించును. ఈ పులల పు స్రవము ఇవాడుగా నీయబడును. పోస్టు చార్జీలను చేసే ధరించబడెదము. వెంటనే వ్రాసినాడు.
219 వైద్యశాస్త్రి, మెడికల్ గోవిందజీ, అరవలగూడెంపాటాపాటా, 157, బ్రాహ్మ, మదరాసు.

చదివినమును ముఖ్యముగ పున యోగకరమైనది
వైద్యవిద్య
దీనియందు మెండుగ వైద్యబోధనలు నిండియున్నవి. 144 పుటలుగల పు స్రవము. మీ యింటివద్ద ఏ కర్మములేక కొనిపొందే ఖర్చులు కూడ లేక మీకు యిప్పించేటట్లు వుంటే తీసికొనుటకు సప్తములే? ఇదే ఒక పు స్రవమునకు వ్రాయును. రాజవైద్య వారాయణజీ కేకబడి, 188 20, వై నాటావారోడ్డు, మద్రాసు.

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును. 4:6

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బా

ఈమురబ్బాకు సాలామిసిరి కాదని యభిప్రాయవారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా యియ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో వోద్యములుగా పొందవచ్చును. యుభయములలో వోద్యములలోనే ధాతువులు కలిగినవారికి మురబ్బాను బలపీనమై, మరణకాలమునరకు ముఖము ననుభవించును. ఈ సాలామిసిరి మురబ్బా నేనించినయెడల అట్టి దుఃఖము తొలగి పోవేమి బహిర్యసంపత్తి లయి ప్రకాశించుచు చిర కాలము నుభవించు జీవింతురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బావల్ల ధాతువుప్రకటన, స్వస్థస్థితియు మానున, ధాతువు మాత్రమతో కలసిపోవుట మానున, నీగుడుడు మానున, బహుమాత్రవ్యాధి మానున, విశేషబలము కలుగున, రక్తము స్పృధియును, ఆకలి యెక్కువ గలుగున, చక్కగా చలవిస్తవచ్చును. సాలామిసిరి అనాది బహిర్యసంపత్తి. ఇది కాబూల్, కాండహార్ కేకబడిలో వైద్యుని నున్నది. అక్కడి జనులు ఈమురబ్బాను తీసుకుంటుంటే మనదేశపు 4 గురు మనుష్యుల బలము ఆకేకమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బాకు కేవలం చించి బలము పొందుటకై గొప్ప మంటలతో చేర్చి తయారుచేయబడి యున్నది. 1 డబ్బాకు 15 రోజులు ఉపయోగించిన చూకల్ల వ్రాతగలదును కలుగును. 2.3 డబ్బాకు ఉపయోగించినచో జ్వరంబరము వరకు గుణ మిచ్చును. ఆకలిని తగ్గించి వార్షికులతో సంబంధము.

15 తులూలు, డబ్బీ నెల య. 2-0-0. తచాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు.
డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీ వైద్యులు, నె 5, అవస్థ్యకోడు, వెంగుళూరు సిటీ.

అ మ్మ బ డు ను

బిట్టు బ్రయిడితో నహా సెమిమిలిటరీ జీనులు
జమీందారులకును, కలెక్టరులకును, డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటులకును, ఆఫీసర్లకును,
వాడుకకు తగినవి. కొన్ని మాత్రమే గలవు.

తదిసంవత్సరముల లోపు పిల్లలకువయోగము చిన్న సింగుపైకెలు, దీని ప్రేము 16 అంగుళములు పైపు 24x1 1/2 అంగుళములు, రెండు గంటలు, ఒకపంపు, బ్యాక్ సీటు ఏటలో నహా గలదు. కిక్కుర్తు తెలిసికొనగోరువారు:—

ఏకాంబరం అందుకో, మర్చంట్సు, అందు కమిషన్ పంపింట్లు,
425 18, సెకండులైక్ బీచ్ మదరాస్

బంగారు ఫతకములను

హద్రాసులోను కలకత్తాలోను ఆయుర్వేదీ యాషధ ప్రదర్శనములయందు విచ్చిరి.

జాండూ ఫార్మస్యూటికల్ వర్కుస్

లేహములు, బిల్లులు, మాత్రలు మొదలగునవి యన్నియు శాస్త్రోక్త ప్రకారమున సిద్ధపరుచుదురు. వెలపట్టికకై వ్రాయును. ఒకసారి చూచిన సంగతి తెలియును.

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయ భాషలోనే జరుపవలయును.

చెన్నపురిలోను చెన్నపురి రాజధానిలోను ఏజంట్లు కావలయును.

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Aurvedic Pharmacists
Elphinstone Road, Bombay, 13.

మదరాసు మోటరు ఇంజనీయర్లు
288 24 జనరల్ పీటర్సరోడ్డు
మోంట్సరోడ్డు పోస్టు, మదరాసు.
మోటారుబండ్ల యంత్రనిర్మాణమును, పడుపుభావమును, బోధనాభ్యాసమును గలవబడును. ప్రత్యేక గమనిక — తొడుగుబిచ్చులకు ఉచితముగవలయు, భోజనాధికములు ఏ ఏర్పాటుచేయబడును. ప్రతి నెల ప్రథమనాన వైద్య ప్రారంభ తయారు. తయారైన వైద్యునికి కిఫాయతయబడును. స్వల్ప సంఖ్యయే దీనికొనబడును. ఈ నేజరు గారికి వ్రాసికొనవలెను

తెలుగు ఆనందవాచక పుస్తకములు
మొదటితరగతినుండి శాలుగవరకగతివరకు మయొద్ద సిద్ధముగావున్నవి. ఇవి ప్రసిద్ధి తెందిన పితాపురము హైస్కూల్ ప్రధానోపాధ్యాయులైన బ్రహ్మశ్రీ, కూచి నరసింహంబంతులు బి. యె; యల్. టి. గారి చేతను, పానుగంటి శిష్యులరసింహారావుగారి చేతను రచింపబడినవి. మతీయు మొదటి మూడు తరగతులవాచక పుస్తకములకు డైరెక్టరు గారు 1916 వ సం జూలై నెల 6 వ తేదీన పోర్టుమెంటు బార్ని గెజట్టులో పాఠశాలలయందు రువయోగించవచ్చునని ఆనుమతి యిచ్చియున్నారు. ఒక్కొక్క పుస్తకమునకు మిక్కిలి నుండరములైన సాదాపటములను రంగుపటములను నన్నవి
ఆనందవాచక పుస్తకము, మొదటితరగతి రూ 0-2-0
" రెండవతరగతి రూ 0-2-6
" మూడవతరగతి రూ 0-3-0
" చాలవతరగతి రూ 0-4-0
N.B.—ఎక్కువగాకొను బుక్ స్టల్లకు కమిషన్ నీయబడును
235 ఆర్. వెంకటేశ్వర అండుకో,
ఆంధ్ర ముద్రాలయాధికారులు, హద్రాసు

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువాగు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాన్డెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ,
(53) 21, హమ్మంబిడి, బాంబాయి